

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG, D.D. 14 februari 2023

Vergaderkamer 5

2. Vaststellen Evaluatie en herijking dierenbeleid - Raadsvoorstel

Voorzitter: Mevr. Pichel
Commissiegriffier: Mevr. Van Poppel
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. De Boer (Op Ons Eiland)
Mevr. Van Engelen (GroenLinks)
Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)
Dhr. De Heer (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Koene (Gewoon Dordt)
Dhr. Kuhlmann (VVD)
Mevr. Lammens-Oostdijk (VVD)
Dhr. Van Leeuwen (PVV)
Dhr. Maroof (DENK)
Dhr. Okkerse (SP)
Dhr. Schalken-den Hartog (Beter voor Dordt)
Dhr. Van der Spoel (PvdA)
Dhr. De Vries (VSP)

Portefeuillehouders: wethouder T. de Jonge

Ambtelijke ondersteuning: Mevr. Hoek

De voorzitter: Een hele goede avond. Welkom dames en heren, commissieleden, mensen thuis, mensen op de publieke tribune. Wij zijn hier vanavond voor het raadsvoorstel voor het vaststellen van de evaluatie en herijking van dierenbeleid, de oordeelsvormende vergadering. Ik zou graag voor het verslag even een voorstelrondje willen doen. Zal ik links van mij beginnen.

Mevrouw Van Poppel: Denise van Poppel, commissiegriffier.

De heer De Boer: Robbert de Boer, Op Ons Eiland.

De heer Kuhlmann: Alexander Kuhlmann, Dordtse VVD.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Jeanine Lammens, Dordtse VVD.

De heer Van Leeuwen: Van Leeuwen, PVV..

De heer Schalken-den Hartog: David Schalken, Beter voor Dordt.

De heer Maroof: Maroof, DENK Dordrecht.

De heer De Vries: André de Vries, VSP.

Mevrouw Koene: Irene Koene, Gewoon Dordt.

De heer Van der Spoel: Wouter van der Spoel, PvdA.

De heer Okkerse: Mario Okkerse, SP Dordrecht.

De heer De Heer: Robert de Heer, ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Van Engelen: Yara van Engelen, GroenLinks Dordrecht.

De heer Groenewege: Pieter Groenewege, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Hoek: Rosalie Hoek, ambtelijke ondersteuning.

Mevrouw De Jonge: Tanja de Jonge, wethouder.

De voorzitter: Hartelijk dank. Ruby Pichel, uw voorzitter van vanavond. Het vergaderquotum hebben we overduidelijk wel gehaald. We zitten hier met een flink aantal partijen. Dat gaat goed. Reden voor deze vergadering is dat het raadsvoorstel is op initiatief van Partij voor de Dieren oordeelsvorming geagendeerd. Kunnen er nog opmerkingen of aanvullingen worden gemaakt op de Startnotitie dierenbeleid. Dat kunnen we dan meegeven aan het college, of kunt u meegeven aan het college. Ik geef graag eerst het woord aan Partij voor de Dieren, want zij hebben een tweetal conceptmoties en een concept amendement. De heer Groenewege, gaat uw gang.

De heer Groenewege: Dank u wel. Laat ik beginnen met, wat een feest. Het is dat we het eindelijk hebben over de belangen van dieren in plaats van die eeuwige belangen van mensen, waar we het al maanden over hebben. Vandaag wil ik drie concrete voorstellen voorleggen voor de dieren. De eerste twee gaan over de Startnotitie. In algemene zin vindt de Partij voor de Dieren het goed dat de wethouder de evaluatie van het dierenbeleid zo rigoureus aanpakt. Wel missen we twee onderwerpen in de evaluatie, het welzijn van huisdieren en het welzijn van landbouwhuisdieren. We kunnen als gemeente heel veel voor deze dieren betekenen. Ik hoop dat de wethouder kan toezeggen deze punten mee te nemen. Dat scheelt ons weer een amendement. Ons tweede punt gaat over jagers. Het college wil namelijk jagers betrekken bij de evaluatie en herijking van het dierenwelzijnsbeleid. Ja, jagers. Maar het is toch duidelijk, voorzitter, dat de belangen van jagers en de belangen van dieren recht tegenover elkaar staan. Weet u wat de meest diervriendelijke gemeenten van Nederland doen? Die gaan niet kopjes theedrinken met jagers, om samen gezellig een nieuw dierenwelzijnsbeleid op te stellen, die verbieden de jacht op gemeentegrond om dieren te beschermen. Dieren beschermen, dat is wat je hoort te doen in een dierenwelzijnsnota. We hopen dat de wethouder kan toezeggen af te zien van het betrekken van jagers bij haar evaluatie. Datzelfde geldt eigenlijk ook voor hengelaars. Mijn derde en laatste punt, voorzitter, gaat over de levende kerststal.

Want mogelijk komt er een levende kerststal in 2023. Het beleid van de wethouder komt te laat om dat tegen te houden. In een levende kerststal worden levende,

voelende dieren gebruikt als attributen voor menselijk vermaak. De meest recente stond in 2019 naast de Grote Kerk. Op aandringen van de Partij voor de Dieren had het college toen extra maatregelen genomen om het dierenwelzijn te beschermen. Maar desondanks stonden er kuddedieren, namelijk een koe en een ezel, eenzaam en alleen op het stro. Alle opgesloten dieren konden zich op geen enkele manier terugtrekken uit de drukte van de kerstmarkt. Weet u wat er 's nachts met dieren gebeurt, voorzitter. In het holst van de nacht, om twee of drie uur, als de kerstmarkt voorbij is, worden de dieren op wagens gedreven en terug vervoerd naar het verhuurbedrijf. Met een beetje geluk mogen de dieren daar 's nachts uit de wagens, maar daar heb ik zelf mijn twijfels bij. In ieder geval moeten ze er 's ochtends weer in, terug naar Dordrecht, om weer een dag op een drukke kerstmarkt te staan. Dat trucje dan drie dagen lang en weer naar de volgende kerstmarkt en daarna naar een mobiele kinderboerderij et cetera. Voorzitter, wat doen we de dieren aan, alleen maar omdat we een geinig tafereeltje willen naast de Grote Kerk. De Partij voor de Dieren vindt het een schande dat we anno 2023 nog zo met dieren omgaan. Dat we ze behandelen als decoratie in plaats van als wezens met eigen gevoelens en eigen belangen. De Partij voor de Dieren gelooft dat een kerststal veel leuker is en veel beter past bij de kerstgedachte als je er geen dieren voor uitbuit. Daarom komen we met een motie om te stoppen met het gebruiken van dieren als attributen in een levende kerststal. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Groenewege. Dan zou ik nu voor de eerste termijn eigenlijk de partijen graag het woord geven, om kort hun standpunt weer te geven. Is er iemand die zou willen beginnen? De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Laat ik eens beginnen bij iets waar, denk ik, de Partij voor de Dieren en wij elkaar kunnen vinden. Want vooropgesteld, wie dieren letsel aanbrengt zonder redelijk doel, is natuurlijk verkeerd bezig. Er zijn daarnaast mensen die dieren zinloos gaan slaan of schoppen, of die zomaar een wei inlopen en met een mes gaan snijden in de genitaliën van paarden. Dat soort figuren moeten we natuurlijk keihard aanpakken. Het is belangrijk dat we voldoende politie en handhavers in onze stad hebben, zodat dit soort dierenbeulen worden gepakt. Maar we hebben natuurlijk ook wel andere kanten. Wij kunnen ons geen Dordrecht voorstellen zonder dieren in onze stad. Heel veel Dordtenaren genieten van de dieren op de kinderboerderij, van een wandeling met de hond of het voeren van de vogeltjes. We moeten niet gaan doorschieten en opeens alles niet meer mogelijk maken. In het dierenbeleid hoort daarom ook aandacht te zijn voor de recreatieve en de educatieve functie van dieren. We vinden het belangrijk dat kinderen die opgroeien in onze stad kennismaken met koeien, schapen, konijnen, kippen, varkens en herten. Ik bedoel natuurlijk niet uit een boek of via YouTube, maar gewoon in het echt, in hun eigen stad. De aanwezigheid van zulke dieren is voor veel mensen aanleiding voor een leuke en gezonde wandeling door onze parken. Dat is belangrijk. We koesteren ...

De voorzitter: Sorry, er komt even een vraag van de heer Groenewege. Zit er een vraag op ...

De heer Groenewege: Ik weet niet of dat mag in eerste termijn, een interruptie?

De voorzitter: Ik zou eigenlijk inderdaad heel graag even iedereen het woord willen geven zodat we eventueel in de tweede termijn verder kunnen gaan.

Mevrouw Koene: Voorzitter, punt van orde dan gelijk. Want ik vind gewoon dat iedereen de gelegenheid moet hebben om te interrumpen, vragen te stellen, ook al is het eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koene. Ik snap uw punt en ik wil ook best wel de gelegenheid stellen om hier en daar een vraag te stellen. Alleen omdat we ook met zoveel partijen zitten, wil ik ook iedereen de gelegenheid geven om aan het woord te komen. Een tweede termijn is daar ook niet voor niks voor. Met uw goedkeuring gaan we dat doen. Nogmaals, ik wil best de vraag van de heer Groenewege toelaten, met wel daarbij de kanttekening dat ik erop wil letten dat we niet een tweede termijn al in de eerste termijn gaan doen.

De heer Groenewege: Voorzitter, ik bewaar mijn vraag wel voor de tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Kuhlmann: Ik kijk ernaar uit. Maar voor wat betreft de doelen in dat dierenbeleid en in die Startnotitie, wat ons betreft zou het goed zijn als de wethouder een toezegging doet om recreatieve en educatieve functie van dieren ook toe te voegen. Althans, die ook mee te nemen in de verdere uitwerking van het beleid. Een ander onderdeel van dierenbeleid, daar hoort natuurlijk ook aandacht te zijn voor de functie van dieren in onze lokale voedselvoorziening. Als we belang hechten aan lokaal geproduceerd voedsel, dan heb je natuurlijk ook daar dieren voor nodig. Denk bijvoorbeeld aan Dordtenaren die dagelijks genieten van een eitje van een paar kippen in hun achtertuin of van de vleeskoeien in de Hel en Zuilespolder. Diezelfde Hel en Zuilespolder is trouwens ook het thuis voor een aantal schapen, die ons weer voorzien van wol. Ik zou bijna zeggen, hoe Dordts wil je het hebben? Een trui van Dordtse wol. Het is van belang dat ook die functies geborgd zijn. Vandaar de vraag aan de wethouder om toe te zeggen dat ook het onderdeel, de functie van dieren in onze lokale voedselvoorziening geborgd wordt in het beleid. Laat ik dan, tot slot, voorzitter, nog eventjes reageren op het amendement voor wat betreft ... Het voorgestelde amendement van de Partij voor de Dieren, voor wat betreft de Wildbeheereenheid. Kijk, Dordrecht is een eiland. De ruimte voor reeën is hier beperkt. De populatie moet natuurlijk worden beheerst, omdat anders krijg je toestanden zoals die indertijd in de Oostvaardersplassen waren, uitgemergelde dieren die geen voedsel kunnen vinden. Wanneer je de populatie beheert, is het natuurlijk heel logisch om bij dat beleid de kennis te betrekken van degene die daar ervaring mee hebben. Als het gaat om wild in Dordrecht is het logisch om ook de Wildbeheereenheid te betrekken bij het beleid. Net zo goed als dat het logisch is als je kijkt naar hersenoperaties, dat je dan ook hersenchirurgen betreft bij dat beleid. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kuhlmann. Ik zou wel even willen vragen, gezien de tijd die wij hiervoor hebben, wat een uur is, om misschien ook even het rondje zo kort mogelijk te houden, om iedereen nog de kans te geven om inderdaad te debatteren met elkaar. Ik zie een aantal handen. Wat we kunnen doen, is we kunnen ook het rijtje afgaan. Is dat misschien handig om te doen? De heer De Boer, gaat uw gang.

De heer De Boer: Dank u wel, voorzitter. Ik ga voor een heel groot gedeelte mee met mijn buurman, mijnheer Kuhlmann. Ik ben alleen even benieuwd naar degene van, de

inbrenger van dit stuk, vooral van de aparte stukken over kerststal en de bijenmarkt. Is de essentie hier dat het gaat om, we willen eigenlijk de dieren niet vervoeren? Want volgens mij hoor ik wel zeggen dat het tentoonstellen van dieren is volgens mij geen probleem, denk ik, want we tentoonstellen ook dieren in bijvoorbeeld een kinderboerderij of ergens anders, maar het gaat vooral bij u om het vervoer. Wat u ook aangaf, dat die beesten 's nachts weg worden gehaald en de volgende dag weer terug moeten komen. Dat is eigenlijk een beetje het niet-dierlijke in dit geval. Want ik ben ook erg van de dieren, daar kan ik heel erg met u meegaan, maar volgens mij een tentoonstelling van dieren zou wat ons betreft nog steeds moeten kunnen, maar dan wel op een normale manier en een dierlijke manier.

De heer Groenewege: Mag ik daarop reageren, voorzitter, omdat het een directe vraag is?

Mevrouw Stolk: Voorzitter, als we de ene toelaten, moeten we de ander ook toelaten. We hebben nu net afgesproken dat we geen interrupties zouden doen in de eerste termijn, dan gaan we dat ook niet doen.

De voorzitter: Daarop ook aanvullend, er mag best een interruptie zijn op de vraag of een verduidelijking van wat er is gezegd, alleen als we inderdaad gaan debatteren, dan laten we dat inderdaad voor de tweede termijn. Dank u wel. Mijnheer Van Leeuwen, mag ik u het woord geven?

De heer Van Leeuwen: Jazeker. Dank u wel, voorzitter. Het college wil het dierenbeleid gaan herijken. De PVV vindt dat een goed plan. In de Startnotitie wordt een aantal stappen genoemd, waaruit blijkt dat het college overleg heeft met de participanten. Dat vinden wij als PVV wel heel erg belangrijk. Startnotitie kunnen we ondersteunen. Wat betreft het tentoonstellen van dieren, het is goed dat Dordrecht, als het mogelijk is, voortaan ook het dierenwelzijn gaat meenemen als voorwaarde voor een vergunning. Lokaal kunnen we dit beter beoordelen dan een organisatie, namelijk inspectie die ver weg zit. Bovendien is het goed als er van tevoren, voor het evenement, gekeken wordt naar het dierenwelzijn. De PVV vindt het verder van groot belang dat dieren uitstekend worden verzorgd, dat ze slechts een korte tijd worden tentoongesteld, dat ze voldoende ruimte hebben om zich te bewegen op de locatie en dat het transport diervriendelijk is. Als dit niet in orde is, dan zegt de PVV nee tegen het tentoonstellen van dieren. In alle andere gevallen wel, want we vinden inderdaad ook, zoals de VVD heeft aangegeven, dat het contact met dieren een educatieve functie heeft. Persoonlijk vond ik het verschrikkelijk om te lezen hoe de verhuurder van de dieren met de dieren omging. Het is goed dat we dit bedrijf niet meer inschakelen. We vinden het wel jammer dat dit niet van tevoren was ontdekt door Dordrecht Marketing. Een diepgaand onderzoek was op zijn plaats geweest. Dan over de moties en amendementen. Wij gaan die niet steunen, op dit moment. We vinden bijvoorbeeld dat verhaal om jagers als partij om te overleggen uit te sluiten heel erg kort op de bocht. Jagers kunnen weldegelijk een bepaalde rol vervullen. Verder vinden we de motie om zich meer te gaan bemoeien met huisdieren aan de ene kant sympathiek, aan de andere kant vinden we dat wel erg onuitvoerbaar worden, want je grijpt dan wel heel erg diep in, in de privacy van mensen. We zien niet hoe je dat zou moeten doen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Leeuwen. De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, Beter voor Dordt is akkoord met de uitgangspunten van de Startnotitie. Verder is er al zoveel gezegd. Ik wacht de eerste ronde even af.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Maroof.

De heer Maroof: Dank je wel, voorzitter. De Startnotitie vinden wij van DENK Dordrecht ook ... Die steunen wij ook, zover het tot nu toe klaar is. Wij vinden ook wat de Partij voor de Dieren aangeeft over het welzijn van dieren, hoe er met dieren omgegaan wordt met zo'n event vinden wij ook zeer belangrijk. Dat er ook meer controle moet komen vanuit de gemeente wanneer zo'n event plaatsvindt. Over de amendementen wil ik dan in de tweede termijn daarover even iets zeggen.

De voorzitter: Dank u wel voor uw inbreng. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, dank. Ook wij zijn blij dat het beleid herijkt wordt. Voor een groot deel kunnen wij de Startnotitie ook ondersteunen. Ook de VSP vindt het belangrijk dat er geen dierenleed is. Voor het overgrote deel sluiten wij ook aan bij de woorden van de heer Kuhlmann. Om het een beetje in korte termen te houden, als we ook kijken naar de herten in het park, ook dat vinden wij heel belangrijk, ook een educatieve ... Net zoals een zorgboerderij, dat je daar ook naartoe kwam. Als we het hebben over bijvoorbeeld de imkers, ik ben daar volgens mij op social media even in discussie geweest met de heer Groenewege daarover, als er mensen zijn die echt begaan zijn en die weten van de bloemetjes en de bijtjes en over de ecologie op ons eiland, dan zijn het de imkers wel. We moeten ook niet doorslaan in dit beleid, want dat gaat wel heel erg op een soort betutteling lijken. Laten we wel zijn, we hebben allemaal te maken gehad en zijn allemaal opgegroeid met een marmot of een hamstertje of een konijntje. Die beestjes hadden het volgens mij best heel erg goed. Natuurlijk als er dierenleed is, de heer Kuhlmann gaf dat ook al aan in zijn betoog, dan moeten we dat gewoon straffen en daar moeten we gewoon sancties of bekeuringen op uitzetten, want dat zijn dingen ... Dieren zijn kwetsbaar, kunnen niet voor zichzelf opkomen, daar moeten wij voor zorgen. Dat was het wel zo'n beetje voor de eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Stolk. Dan ga ik naar de overkant. De heer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Dank je wel, voorzitter. Ik ga er kort over zijn. De Startnotitie ondersteunen we. Het amendement plus de motie van de huisdieren en de jager steunen we niet. Even kijken. Dan hebben we, stop de levende kerststal, daar kunnen wij ons absoluut in vinden. Daar willen wij graag in meegaan richting Partij voor de Dieren. De rest bewaar ik even voor de tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Spoel. De heer Okkerse, gaat uw gang.

De heer Okkerse: Dank u wel, voorzitter. Helemaal eens met de voorgaande spreker, mijnheer Van der Spoel en eigenlijk ook met mevrouw Stolk. Ook de SP vindt welzijn voor dieren zeer belangrijk. Het is wel goed zo.

De voorzitter: Hartelijk dank. De heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, dank u wel. De wereld verandert snel en de meningen over dierenwelzijn ook. Soms voelt dat inderdaad wel heel erg snel. Bijvoorbeeld ook de berichten over de hertenkampen die gesloten worden. Maar tegelijkertijd steunen we natuurlijk het uitgangspunt dat we goed voor de schepping, goed voor dieren moeten zorgen. Maar waar de grens dan precies ligt van goed voor dieren zorgen, daar zullen de meningen soms over verdeeld zijn en ook blijven. Maar uitstekend in ieder geval dat we het dierenbeleid herijken en de Startnotitie, de uitgangspunten ondersteunen we daarin ook. Startnotitie presenteert ook een zeer zorgvuldig proces, waarin de gemeente het oor echt te luisteren legt bij verschillende relevante partijen en Dordtenaren, onderstrepen we ook graag. Een duidelijk en een zorgvuldig participatieproces. Wat betreft de amendementen en motie. Lokaal beleid richting huisdieren en landbouwdieren, dan komen we als gemeente gevoelsmatig wel heel dicht in de persoonlijke sfeer van de eigenaren, terwijl die zich al te houden hebben aan bepaalde regels met betrekking tot dierenwelzijn. Verwaarlozing is bijvoorbeeld al strafbaar. We zijn dan ook voorzichtig om dit direct op te pakken en zouden eerst ook graag misschien zien hoe zo'n beleid, als we dat op zouden nemen in de Startnotitie, er dan uit zou moeten gaan zien, welke consequenties dat eventueel zou hebben. Voor de motie met betrekking tot het wildbeheer. Even kijken hoor. De Wildbeheereenheid, om die aan tafel te laten komen. Wat ons betreft is dat een prima idee. Ze zijn ook gewoon een stakeholder. Ze zijn een relevante stakeholder. Zolang dat bij wet toegestaan is, zijn ze wat ons betreft ook gewoon welkom. Sympathie voor de motie met betrekking tot de kerststal. Toch zouden we graag blijven zoeken, zoals al eerder is gezegd, om de dieren dicht bij de mensen te krijgen en ook te houden, ook in de binnenstad. Het educatieve karakter is ook al eerder genoemd, willen we graag ook onderstrepen. Maar gezien het gegeven dat er ook heel veel misstanden zijn bij kerststallen in Dordrecht en elders, staan we wel sympathiek tegenover deze motie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor uw inbreng. Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Dank u wel, voorzitter. Laat ik vooropstellen dat we als GroenLinks Dordrecht heel erg trots zijn dat het dierenbeleid een plek kent binnen ons college als aparte portefeuille. Het was, is en zal een belangrijk onderwerp blijven binnen onze gemeente.

Goed om te zien dat er deze periode dan ook veel aandacht voor is. Het college wil vanavond van ons weten of er nog aanvullingen zijn op de genoemde punten in de Startnotitie. Ik ga mijn aanvullingen noemen en in die aanvullingen ga ik in op de ingediende stukken door Partij voor de Dieren. Voorzitter, in de genoemde punten mist er nog een belangrijk punt, de huisdieren. Waarin we een onderscheid maken tussen huisdieren en landbouwhuisdieren, ook gesteld in het amendement van Partij voor de Dieren. GroenLinks Dordrecht ziet graag dat deze dieren ook een plek krijgen in het herijkte beleid. Tussen de uitgangspunten staat ook dieren die de gemeente houdt in parken en op de Stadsboerderij. Tijdens de beeldvormende sessie over dierenwelzijn is er gesproken over kinderboerderijen met het keurmerk diervriendelijke kinderboerderij. Is de wethouder het met ons eens dat we er in Dordrecht naar moeten streven om elke boerderij voor bezoekers en parken die dieren houden dit keurmerk zouden moeten hebben? Ik heb het nu ook al meer in de commissie gehoord van, er zit ook een educatief aspect aan die dieren. GroenLinks is heel erg van mening, dat klopt zeker,

maar dan moet je die dieren wel in hun natuurlijke omgeving zetten en niet kunstmatig in een knuffelhokje, zodat kinderen kunnen leren dat als je een kuikentje maar stevig genoeg beetpakt, dat het kuikentje dan niks doet, want dat is natuurlijk geen natuurlijk gedrag van een kuikentje. Voorzitter, de Startnotitie vertelt ons ook wie de gesprekspartners zijn tijdens de tafelgesprekken. Daar staat de Wildbeheereenheid ook tussen. Nu is GroenLinks Dordrecht geen fan van jagen, in welke vorm en met welk doel dan ook. Wel zien we het belang in van experts aan tafel, daarom vraag ik mij af of de wethouder haar mening kan geven over het aanschuiven van de Wildbeheereenheid tijdens deze gesprekken en welke input verwacht de wethouder uit deze club te halen? Verder over de kerststal zijn wij van mening dat daar ook beter geen dieren in kunnen verblijven. Wij staan sympathiek tegenover die motie. In ieder geval voor nu. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Groenewege, heeft u nog een aanvulling in deze eerste termijn of was uw woordvoering aan het begin van de avond voldoende?

De heer Groenewege: Ik wil wel reageren op wat de andere partijen hebben gezegd, maar misschien is het beter om dat te doen in tweede termijn,

De voorzitter: Ja, graag. Ik zou dan eigenlijk nu het woord willen geven aan de wethouder, om te reageren op de partijen en op de motie en amendement. Gaat uw gang.

Mevrouw De Jonge: Dank u wel, voorzitter. Allereerst fijn te horen dat er, wat ik even meekrijg, brede steun is voor de Startnotitie. De Startnotitie waarin wij inderdaad voor vanavond ook gevraagd hebben van, denk nog even met ons mee. Hebben we de goede onderwerpen aan de voorkant bedacht die wij willen bespreken en terug willen laten komen in een dierenwelzijnsbeleid en hebben we inderdaad ook nog partners waarvan u zegt van, neem die mee in de gesprekken die er zijn? Er zijn een paar opmerkingen, vragen gesteld, waar ik nog aandacht aan wil geven. Er wordt gezegd, ook met het amendement welzijn voor huisdieren, welzijn voor landbouwdieren. Dit begrijpen wij, want elk dier is er een waar je over welzijn kunt spreken. Ik begrijp ook wel dat sommigen van u opmerken van, in hoeverre kun je daarin gaan?

Ten aanzien van de huizen hier hebben wij volgens mij een paar maanden geleden ook al eens met elkaar gesproken. Wij kunnen bijvoorbeeld wel vanuit ons Duurzaamheidscentrum Weizigt, waar de Stadsboerderij zit, natuurlijk best wel iets aan voorlichting gaan doen, als die behoefte er ook is. Maar ik ben het ook wel met u eens, achter de voordeur houdt het ook wel een beetje op. Ten aanzien van landbouwdieren, er zijn natuurlijk heel veel landelijke organisaties al die toezicht houden en regels uitgeven waaronder dieren gehouden mogen worden, landbouw- maar ook andere dieren. Daar hebben we ons ook, denk ik, gewoon toe te verhouden. Dat is wetgeving, die hebben we ook opgenomen als een van de kaders waarbinnen je kunt spreken met eenieder van, binnen deze kaders kunnen we in Dordrecht vorm gaan geven aan het dierenwelzijnsbeleid. In die zin, als ik de amendement op die manier mag uitleggen van, we willen er expliciet in het beleid op terugkomen binnen de kaders die gelden vanuit landelijke organisaties, dan kan ik daar best in meegaan. Het is ook gelijk even een klein haakje naar de actualiteit inderdaad. Onze minister heeft een lijst waarin hij zegt welke dieren wel en niet gehouden mogen worden. Ook dat is er één waarvan ik wel denk van,

het is er één waar we ons toe zullen moeten verhouden. Er zijn vragen over gesteld. Ik had de twee indieners vorige week verteld van, we waren al bezig als college met een raadsinformatiebrief voor actualiteiten. Voortschrijdend inzicht is dat wij de vragen zullen beantwoorden en daarin wat we van plan waren om in de raadsinformatiebrief aan u mee te geven. Dat zullen we in die beantwoording doen, dat dat voor u ook een compact verhaal blijft en dat we niet te veel naast elkaar gaan doen, want wij zijn met name ook heel erg geïnteresseerd in het participatietraject dat we gaan doen. Dat is inderdaad vrij uitgebreid. Maar we merken inderdaad dat we wel te maken hebben met een ...

De voorzitter: Sorry, een interruptie van de heer Groenewege.

De heer Groenewege: Om het even heel scherp te krijgen. Ik hoef dit amendement niet in te dienen als er een concrete toezegging ligt van de wethouder. Kan ik dit opvatten als een concrete toezegging om huisdieren en landbouwhuisdieren mee te nemen bij de evaluatie en herijking?

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, dank u. Ja, dat mag u als zodanig beschouwen, dat wij deze zullen meenemen in de gesprekken die wij gaan organiseren.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Even dan ter aanvulling, want we hebben het dan over huisdieren, maar over wat voor huisdieren hebben we het dan? Hebben we het dan over konijnen, marmotten, cavia's of hebben we het ook over honden en katten, want die vind ik wel heel erg ver gaan dan, als we dat ook in het beleid meegaan nemen. Ik heb het niet over, hoe zeg je dat, dierenleed of dat mensen niet goed zijn voor hun dieren, maar dat we dadelijk niet hier te maken krijgen van, we mogen ook geen honden en katten meer, want dat zie ik toch in de landelijke politiek best wel een beetje op ons afkomen. Daar maak ik me echt wel een beetje zorgen om. Kunt u die ongerustheid bij mij weghalen?

De voorzitter: Mevrouw De Jonge.

Mevrouw De Jonge: Dank u, voorzitter. Weghalen is misschien een te groot woord. Ik was net begonnen aan het onderdeel participatie. Ik vind dit echt belangrijke onderwerp om echt met mensen uit de stad, particulieren die misschien huisdieren hebben, mensen die er kennis van hebben, om het daarmee te bespreken en zij ook vooral met elkaar in gesprek te laten gaan, want we moeten uit de vele meningen ... Zullen we ergens tot een gemene deler moeten komen hoe wij als gemeente daarin gaan staan. Die gesprekstafels zijn in die zin ook heel belangrijk om op te halen van, hoe zit men daarin? Daar zullen wij ook dan ons toe gaan verhouden om te zeggen van, de wens is uit de samenleving gekomen om richting huisdieren, richting landbouwdieren, maar eigenlijk richting alle dieren een bepaald beleid te gaan voeren, zoals dat gewenst is dat dat aangegeven wordt.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, dan toch nog heel even daarop terugkomend. Wij maken ons daar toch wel zorgen om, want als je dit, laat maar zeggen, dan heb ik het even over

honden en katten ... Ik vind dat wel heel erg ver gaan hoor, want wie komen er dan aan die gesprekstafels te zitten en wie gaat dan bepalen of je dadelijk wel een hond of een kat mag hebben? Dat is eventjes los van de knaagdieren en al dat andere soort beestjes, maar ik maak me daar wel zorgen om. Die discussie vind ik wel heel belangrijk om met elkaar te voeren, voordat we dadelijk ergens een klap op gaan geven en amendementen hebben aangenomen waarin we dit een beetje dicht gaan timmeren. Ik wil echt wel een toezegging hebben dat als wij, bij wijze van spreken, in zouden stemmen met een motie of amendement dat dat niet het geval gaat worden.

De voorzitter: Wethouder, kunt u daarop reageren?

Mevrouw De Jonge: Ja, dank u wel. Ik zocht even snel het amendement erbij, zoals het nu geformuleerd is. Het wordt eigenlijk nog in de breedte geformuleerd van, wilt u de onderwerpen meenemen? Er wordt niet gezegd wat er allemaal al in moet, er wordt ook niet gezegd wat er absoluut niet in mag. Als u zegt van, we willen dat amendement smaller formuleren, is dat aan u, denk ik, om in het raadsbesluit te amenderen op een amendement, of in ieder geval met mijnheer Groenewege anders in gesprek te gaan. Zoals hij nu staat, zou het voor ons een gespreksonderwerp worden waarin we alle geluiden meenemen en daar de gemene deler uithalen. Dat zou dan een plek krijgen in het beleid. Als er geen vernauwende kaders worden meegegeven via dit amendement, dan wordt het in de breedte zo ook meegenomen in de participatie.

De voorzitter: Uw vraag zo voldoende beantwoord, mevrouw Stolk?

Mevrouw Stolk: Voorzitter, dan als dat zo is en het blijft in dit amendement zo staan, dan zullen wij op voorhand al nu zeggen dat wij dit niet gaan steunen. Ik heb net al gezegd, we steunen de Startnotitie zoals die er nu ligt. Je mag nu kaders meegeven. Maar op dit onderwerp zullen wij het amendement dan niet gaan steunen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kuhlmann, u heeft een vraag aan de wethouder?

De heer Kuhlmann: Ja, inderdaad. In vervolg op de goede punten die mevrouw Stolk maakt ook hier op dit onderdeel, omdat ik denk dat het wel van belang is om dit in te kaderen, namelijk te zorgen dat wat er gewoon is toegestaan, dat je katten en honden thuis mag houden, dat we het daar niet over gaan hebben. Dat is wel van belang. Want ik hoorde ... Pardon, voorzitter, ik hoor de wethouder een toezegging doen dat ze dit wil meenemen, maar dan ben ik wel benieuwd of die toezegging zo breed is dat dat zonder kaders is. Dit kader, wat ik net noem, dat er gewoon geen enkele discussie is over het houden van huisdieren, dat we dat op die manier doen. Voor wat betreft het gesprek over dit onderwerp, dan denk ik dat het in de brede zin goed is om te kijken naar de onderdelen waar de gemeente daadwerkelijk invloed op heeft. Bijvoorbeeld, loslooptgebieden voor honden. Ik kan me voorstellen dat het Dordts Hondenplatform geïnteresseerd is om daar met u in de gemeente het gesprek over te voeren, maar dat is een heel ander soort gesprek dan zoals dat eerder werd geschetst.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Kuhlmann. Ik kom zo bij u mevrouw Van Engeland, want ik wil even een paar dingen helder hebben van wat ik nu hoor. Want ik hoor net de wethouder zeggen, of de vraag kwam van de heer Groenewege, dat als dit is wat de wethouder zegt, dan zou het amendement overbodig zijn, want ik neem het mee. Ik

hoor mevrouw Stolk ook net zeggen, we kunnen het amendement niet steunen. Maar zegt u dan eigenlijk ook, als het zo wordt meegenomen dan is het raadsvoorstel eigenlijk niet wat we steunen? Ik hoor ook de woorden van de heer Kuhlmann. Misschien is het even handig dat we dat ook even afstemmen, zodat we wel op gelijke voet met elkaar het over hetzelfde punt hebben. Mevrouw Van Engelen wil heel graag wat toevoegen, of wilt u nog een reactie geven op de heer Kuhlmann?

Mevrouw Van Engelen: Nee, ik wil graag een verduidelijkende vraag stellen aan de wethouder over wel de discussie van net. Want in de eerste instantie, volgens mij, hoorde ik, voorzitter, de wethouders zeggen, dat als we het gaan hebben over huisdieren en landbouwhuisdieren, dan is de rol van de gemeente zit hem vooral in de voorlichting. Ik hoor opeens vanuit de commissie signalen komen van, maar dan mogen we straks geen honden en dan mogen we straks geen katten meer. Volgens mij gaat het daar helemaal niet over. Volgens mij gaat het hier om, weet ik veel, dat de gemeente kan investeren in iemand die komt vertellen dat je een hamster niet in zo'n kooitje moet zetten, maar in een wat groter kooitje. Maar er is helemaal geen sprake van een verbod op honden en katten. Ik heb hem in ieder geval zo begrepen van de wethouder. Ik hoor graag van de wethouder of dat klopt.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel voor de aanvulling, mevrouw Van Engelen. Is het handig om even de wethouder antwoord te laten geven op wat er nu is gezegd of ...

Mevrouw De Jonge: Mevrouw Van Engelen slaat de spijker op zijn kop. Wat ik ook wil toelichten. We hebben het over dierenwelzijnsbeleid. We gaan over het welzijn van dieren die gehouden worden.

We gaan niet een discussie hebben over, mogen we nu wel of niet die dieren houden. Daar zijn andere mechanismen voor. Tenzij er om andere redenen iets naar voor gaat komen waarvan we met elkaar concluderen, daar moeten we als gemeente op gaan acteren. Dit proces, dit beleid is alleen gericht op het welzijn van dieren die ergens in Dordrecht zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Stolk. Ik kom zo bij u.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, dat is toch een beetje de ... Dat is gewoon een angst die mij bekruipt vanuit mijn fractie. We horen natuurlijk ook vanuit de landelijke politiek dat dit wel een onderwerp van discussie is. Maar ik wil gewoon helder hebben dat dit hier niet speelt. Niks meer en niks minder, gewoon. Ik begrijp dat mevrouw Van Engelen zegt van, weet je, we hebben het over huisdieren en dat soort dingen. Maar ik wil op voorhand al aangeven, dat is eigenlijk de boodschap die wij mee willen geven, dat die discussie voor ons niet bespreekbaar is. Dat is eigenlijk het enige.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Stolk. De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Ik schrik een beetje van wat de wethouder zojuist met nadruk zegt, dat het gaat om een dierenwelzijnsbeleid. Dat is natuurlijk niet het geval. Het gaat om het dierenbeleid, wat zich niet alleen richt op dierenwelzijn, maar evengoed op andere

rollen van dieren in onze stad. Dat staat natuurlijk al in haar eigen Startnotitie. Zaken als dierenoverlast, plaagdieren, dat soort zaken. Ik hoop dat ze daar straks op terugkomt. Ook heb ik aan haar gevraagd, een aantal andere functies van dieren, die recreatieve en educatieve functie, de functie van dieren in onze lokale voedselvoorziening. Maar voor nu, in elk geval, ik hoop dat het niet zo eng is dat het alleen gaat om dierenwelzijn. Het is toch breder dan dat?

De voorzitter: Wethouder.

Mevrouw De Jonge: Dat is een terechte nuancering van mijn antwoord. Ik reageer op het amendement, wat vraagt om welzijn van huisdieren, welzijn van landbouwdieren toe te voegen. Daar ging nu de discussie, volgens mij, om van, mogen we dan ook ze niet meer houden? Ik zeg, dat is volgens mij de strekking van het amendement niet. Het amendement vraagt, willen jullie het welzijn van deze dieren meenemen? Ik weet niet of we nu een semantische discussie over het woord welzijn krijgen of ... Maar natuurlijk gaan we kijken van, hoe zit het geheel in elkaar? Welzijn is een belangrijk onderdeel. Er wordt hier gevraagd, kunnen nog twee categorieën dieren worden toegevoegd? Ik zeg ja, wat mij betreft wel. Als je het vanuit welzijn bekijkt hebben we inderdaad in ... In die discussie blijven met participanten in het traject.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Voldoende opgehelderd, de heer Kuhlmann?

De heer Kuhlmann: Ja, dat begrijp ik.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ja en nee. Ik vind hem een beetje discutabel. Maar goed, het is een Startnotitie. Aan de andere kant, daar ben ik wel heel erg benieuwd naar, we hebben natuurlijk ook ... Dieren worden ook ingezet, niet alleen op educatief gebied, maar ook in de ouderenzorg. We weten allemaal dat dieren bijvoorbeeld met demente ouderen ... Daar gaan ze mee snoezelen. Ik ben toch wel heel erg benieuwd, want dat kan namelijk hele positieve vormen aannemen, hoe GroenLinks en Partij voor de Dieren daar tegenaan kijkt. Want als we dat dadelijk ook allemaal af gaan schaffen, weet je, dat zijn toch wel dingen waar wij ons echt wel zorgen over maken.

De voorzitter: Hoe GroenLinks en Partij voor de Dieren daar tegenaan kijken, dat mag u zo meteen in de tweede termijn vragen. Ik wil nu even aan de wethouder vragen, u heeft waarschijnlijk nog een stukje woordvoering waar nog antwoord ... Want u heeft allemaal uw stukje gehad en daar heeft de wethouder nog niet volledig op gereageerd. Ik wil u graag die kans geven, zodat we zo door kunnen naar de tweede termijn.

Mevrouw De Jonge: Dank u wel, voorzitter. Het sluit elke keer wel op elkaar aan, want we gaan een participatietraject in. We willen juist de mensen horen, hoe kijken zij er tegenaan? Dan komt waarschijnlijk dat onderwerp ook wel op tafel. Laten we het daar vooral met elkaar over hebben. Hoe kijken we ernaar? Wat zijn plussen, minnen vanuit de verschillende invalshoeken? Hoe kunnen we elkaar wel zo goed mogelijk gaan vinden dat we zeggen van, dat is ook echt iets wat in het Dordtse beleid een plekje moet

krijgen. Dat is ook gelijk even het haakje naar het andere amendement of motie, weet ik even niet, over de jagers. Ik begrijp dat sentiment ook wel vanuit de dieren geredeneerd, maar ook deze partijen hebben expertise, hebben kennis over dieren en hoe je daarmee om kan gaan. Vanuit een hele bijzondere invalshoek misschien voor sommigen, maar ze zijn wel een partij die ook aan tafel argumenten kunnen inbrengen om de breedte in te gaan met elkaar. Van hoe kijken we ernaar en waar kunnen we daarnaar kijken? Wij noemen het ook inderdaad bewust wildbeheer, want er is echt wel wat aan de hand. We leven nu eenmaal in een land waar de dieren niet helemaal vrij kunnen zijn. Dan moet je wel goed kijken van, is het nog in een goede balans? Soms hebben we ook heel vervelende situaties als aangereden dieren. Dan hebben we toch echt wel iemand van wildbeheer nodig die op dat moment ook uitlegt van, hoe ga je daar dan mee om? Dat moet dan toch ook een plek krijgen. Wij sluiten eigenlijk in het participatietraject gewoon helemaal niemand uit. Wij willen juist iedereen uitnodigen van, kom ook je verhaal vertellen, geef dat mee aan iedereen die betrokken is, om tot een gewogen uitkomst te komen van, hoe kijkt Dordrecht, nogmaals, naar het dierenbeleid en het welzijn van de dieren die we hebben?

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Interruptie van mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Vraagje daarover. Bent u ook bereid om daar actief op te acteren, ook actief uitnodigingen te sturen? Wat ik nu net aangaf, bijvoorbeeld verzorgingstehuizen, wij hebben natuurlijk de hulphonden. Zo kan ik nog heel veel andere dingen bedenken. Dat dat goed meegenomen wordt aan de voorkant, om die partijen ook aan tafel te krijgen, omdat we dat gewoon heel erg belangrijk vinden.

De voorzitter: Wethouder.

Mevrouw De Jonge: Dank u wel. Dat was ook de bedoeling van vanavond, dat u even meedenkt van, welke partijen mogen jullie ook niet vergeten om uit te nodigen? We doen ook een open uitnodiging. We hebben de partijen die al aan gesprekstafels zitten, die al betrokken zijn. Ook wij hebben inderdaad al een keer zitten brainstormen van, wie wil je nu betrekken? Ik hoop dat mensen nu al bij ons op de lijst staan, maar geef nog steeds door als u denkt van, er is er toch nog een waarvan ik denk, die moet aan tafel komen zitten. Staan we echt voor open. Even kijken hoor. Wat werd er nog gezegd? Recreatieve, educatieve functie. Dat zijn ook echt de onderwerpen die je mee moet nemen in de gesprekstafels van, hoe kader je dat in? Waar liggen grenzen aan educatie, waar liggen de grenzen aan tentoonstellen, hoor ik, aan recreatie? Ook dat vind ik ... Laten we dat met elkaar bespreken van, waar liggen de grenzen aan hoe je met de dieren omgaat bij evenementen. We hadden ook al bij de beeldvormende sessie over de beantwoording van de vraag gezegd van, voor 2023 zijn we te laat om te zeggen, bij de evenementen. We hebben u toegezegd om daarop terug te komen. De lijst is geïnventariseerd, welke evenementen er nu bekend zijn. Daar komen we bij u op terug met een raadsinformatiebrief, ook hoe er omgegaan wordt vergunningstechnisch en vanuit de toezichthoudende kant, zodat u daarvan op de hoogte bent. Het is eenieder vrij om met de motie aan de slag te gaan voor de ...

De voorzitter: Interruptie van de heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Ik ben even benieuwd. Een vraag aan de wethouder. Collega Groenewege heeft zojuist zijn toezegging binnen gehaald. Het punt voor wat betreft de recreatieve en educatieve functie wordt, naar mijn oordeel, door verschillende partijen in deze raad ook gedragen. Uw woorden van zojuist, mag de griffier die noteren als een toezegging dat de recreatieve en educatieve functie op dezelfde manier wordt meegenomen in de aankomende evaluatie?

De voorzitter: Wethouder.

Mevrouw De Jonge: Ja, dat mag.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder.

Mevrouw De Jonge: Dan, even kijken, heb ik nog staan de lokale voedselvoorziening. Daar ben ik eigenlijk heel kort in, we gaan een voedselvisie opstellen. Daar willen we dit onderwerp in terug laten komen. We willen dat echt wel even scheiden van dierenbeleid en dierenwelzijn, omdat we juist daar zeggen van, we hebben het dierenbeleid en we gaan kijken in de voedselvisie van, wat wil je dan doen? Die gaan we daarin opnemen. Even kijken of ik dan zo'n beetje alles denk ik wel heb behandeld, waar nog vragen over gesteld zijn.

De voorzitter: Is het misschien handig om nog heel even inderdaad samenvattend nu voor de raad kort de reactie op het amendementen en motie, even heel puntsgewijs. Dan wellicht in de tweede termijn is nog iets wat u mee kunt nemen of van de raad zou willen horen. Ik heb een interruptie van de heer Groenewege.

De heer Groenewege: Over de kerstmarkt. Eigenlijk heeft de wethouder alleen gereflecteerd op een vergunning voor een levende kerststal, maar de gemeente heeft hier natuurlijk een veel grotere rol, want de gemeente organiseert die levende kerststal zelf. De wethouder kan ook zelf besluiten, of de gemeente kan zelf besluiten dat we dat niet meer doen, middels Dordrecht Marketing dan, in dit geval. Maar daar heb ik de wethouder eigenlijk niet op horen reflecteren. Is het college bereid om gewoon uit zichzelf toe te zeggen dat ze geen levende kerststal meer organiseren?

De voorzitter: Wethouder.

Mevrouw De Jonge: Dank u wel, voorzitter. Nee want dat hebben we ook proberen duidelijk te maken bij de vorige sessie. Ook dit is onderdeel van het participatietraject. Ik wil eerst de meningen van de stad horen hoe zij aankijken tegen de kerststal. Of zij vinden dat daar levende dieren in thuishoren. Als er een duidelijke mening is om dat te doen, onder welke omstandigheden doe je dat dan? Dat wil ik echt in een participatietraject doen. Ik ga niet op voorhand zeggen van, nu gaan we het niet doen. Wat ik u wel heb meegegeven, is wij informeren u wat er in 2023 loopt, zoals, dat heeft u ook gedaan, denk ik, het voortouw kunnen nemen om te kijken hoe het nu in de raad valt voor '23.

De voorzitter: Dank u wel. Is het verstandig om inderdaad even nog samen te vatten de motie en amendementen, zodat het duidelijk is?

Mevrouw De Jonge: Ja, dan moet u me even helpen, want ik heb volgens mij één amendement, dat gaat over het welzijn van de huisdieren en van de landbouwdieren. Daarvan heb ik aangegeven dat we dat willen meenemen in de evaluatie. Ik heb hier een motie over de Wildbeheereenheid niet te betrekken. Die raad ik echt af, met de argumentatie die ik heb gegeven over brede participatie en elke mening gehoord mag worden. Dat zijn ze, volgens mij, voorzitter, of mis ik er nu één?

De voorzitter: De levende kerststal.

Mevrouw De Jonge: De levende kerststal. Volgens mij heb ik daar net een toelichting op gegeven.

De voorzitter: Dan kijk ik even rond of er behoefte is aan een tweede termijn. Weldegelijk. Even kijken, ik zie hier vingers en ik zie daar vingers. De heer Groenewege ga ik als eerste het woord geven.

De heer Groenewege: Dank. Ik wilde reageren op wat puntjes die gemaakt zijn. Allereerst het punt wat de heer De Boer maakte van Op Ons Eiland over het tentoonstellen versus het vervoeren van dieren.

Volgens mij sloeg de heer De Boer daarmee echt de spijker op zijn kop. Want de Partij voor de Dieren heeft inderdaad geen principiële bezwaren tegen kinderboerderijen, waar je gedomesticeerde dieren inzet met een educatieve functie voor kinderen, waarmee ik denk ik ook deels de heer Kuhlmann en mevrouw Stolk beantwoord. Maar het jammeren begint wanneer je gaat slepen met dieren en zeker als je dat iedere nacht en iedere dag doet, zoals moet gebeuren voor een levende kerststal. Daar begint ook dat dierenwelzijn te knellen natuurlijk. Als je met dieren gaat slepen en als je ze op een toch wel drukke kerstmarkt zet, wat natuurlijk een heel andere omgeving is dan een kinderboerderij qua geschiktheid voor dieren.

De voorzitter: Heeft u een vraag aan de heer De Boer, want ik zie een vinger, want hij wil eigenlijk wat vragen aan u. Mag hij een vraag stellen aan u? Ja?

De heer Groenewege: Dat mag.

De heer De Boer: Nog een kleine aanvulling op de heer Groenewege. Er zijn best markten in dit land en zelfs buiten dit land, waar ook kerstmarkten worden gehouden, waar ook dieren zijn. Alleen die worden wat op afstand tentoongesteld en die dieren verblijven ook gewoon een aantal dagen op de plek zelf. Misschien kunnen we ook daarnaar kijken, of we het op een andere manier kunnen organiseren. Want ik ben wel bang dat als we dit gaan doen, ik ga hem toch even noemen, dan gaan we ook hieraan tornen en dan zeggen we straks, die dieren moeten eruit, dan moeten die drie koningen erin, krijgen we weer een soort van zwarte pieten-discussie. Moeten we ook niet willen. Maar ik wil even alleen maar zeggen, dit is ook een stukje cultuur. De kerststal is gewoon iets belangrijks voor de opvoeding, ook voor kinderen, maar ook voor mezelf. Ik denk, we kunnen overal alles gaan schrappen, maar volgens mij moeten we vooral kijken, daar hebben we het volgens mij ook nu over, het gaat om het welzijn van de dieren. Als we dat op een goede manier kunnen doen, zodat de dieren daar niet te veel hinder van ondervinden, moeten we daar zeker naar kijken. Ik ben nu toch even aan het

woord. Even kort nog. We hebben ook een politiehondenschool in Dordrecht. Die hebben ook ME-paarden. Ik wil even zeggen, als we het toch over dierenleed hebben, als je kijkt hoe die honden vaak te keer gaan in mensenmenigten en ook de paarden, dan wil ik die graag meegeven aan de wethouder. Misschien moeten we die partij ook uitnodigen.

De voorzitter: Heeft u nog een bepaalde vraag aan de heer Groenewege.

De heer De Boer: Nee, geen vraag.

De voorzitter: U laat het daarbij? Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Van Engelen.

De heer Groenewege: Ik was nog niet klaar.

De voorzitter: Sorry. Gaat uw gang.

De heer Groenewege: De Partij voor de Dieren heeft daar een andere kijk op dan Op Ons Eiland. Wij vinden dat de waarde van cultuur ophoudt waar dierenleed begint. Zodra je met dieren gaat slepen, begint dierenleed.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk, een interruptie op de heer Groenewege?

Mevrouw Stolk: Ja.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Mevrouw Stolk: Maar wie bepaalt of er dierenleed is? Want er zijn heel veel dieren die je gewoon mee kan nemen, die dat gewoon geweldig vinden.

De voorzitter: De heer Groenewege, wie bepaalt dat?

De heer Groenewege: Wat ik me heb laten vertellen door experts, er was laatst ook iemand van het Comité Dierennoodhulp, die een hele presentatie hield over evenementen met dieren waarvoor veel gesleept werd met dieren, ook in kooien natuurlijk, zo'n dier loopt niet uit zichzelf voor zijn eigen belang een wagen in. Die wordt daarin gedreven door mensen, omdat wij dat leuk vinden. Bij de Partij voor de Dieren staat het belang van het dier voor het recht van de sterkste, van de mens. Wij komen op voor het belang van de dier hier.

De voorzitter: Beantwoordt dat uw vraag, mevrouw Stolk?

Mevrouw Stolk: Niet helemaal. Ik wil daar wel even op reageren. Ik snap wel wat de heer Groenewege zegt, want ik denk dat niemand die hier in deze kamer zit tegen dierenleed is en dat we allemaal het beste voor ... Sorry hoor, ik zeg het ... Ik ben blij dat jullie allemaal nog wakker zijn. Maar jullie snappen wel wat ik bedoel. Maar er zijn ook heel veel dieren, die vinden het wel prettig. Weet je, je begeeft je toch een beetje, met dit soort dingen, op glad ijs. Kijk, als je het hebt over in kooien stoppen en dat soort dingen, die snap ik. Maar er zijn ook ... Ik zie genoeg kinderen of jongeren met een pony over de dijk lopen. Die vinden dat heerlijk en die beestjes genieten daarvan. Ik heb die pony's

nog nooit hard weg zien lopen van, ik heb het zo slecht. Volgens mij worden die hartstikke in de watten gelegd. We moeten ook wel een beetje kijken, wikken en wegen van, wat is dierenwelzijn en wat is dierenleed? Dat wil ik toch wel heel even meegeven.

De voorzitter: Ik zag hier een vinger.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: Wilt u reageren even op mevrouw Stolk?

De heer Groenewege: Graag, als dat kan.

De voorzitter: Gaat uw gang. Dan kom ik zo bij u.

De heer Groenewege: Ik denk dat er nog een stukje lucht zit tussen een meisje dat met een pony over een dijk loopt en een dierenverhuurbedrijf dat voor het geld dieren over het hele land versleept om ze tentoon te stellen. Tegen dat eerste treden wij hier niet op, tegen dat meisje met de pony op de dijk. We treden op tegen dat geïndustrialiseerde dierenleed.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Precies daar heb ik nog wel even een vraag over, aan de heer Groenewege. Omdat zijn motie veel strenger is geformuleerd. Het dictum van die motie luidt, levende dieren niet in te zetten als attributen in een kerststal. Dat gaat veel verder dan dat verhuurbedrijf, maar ik begrijp inderdaad die zorgen en die delen we. Maar met dit dictum, met uw motie mag Maria ook niet eens een hondje op haar schoot hebben en kunnen de wijzen uit het oosten ook niet op hun paard, die leuke pony of wat anders aan komen lopen. Zelfs de vlinder op de schouder van Jozef zou niet kunnen. Op deze manier maakt u het voor mensen die zorgvuldig uw motie lezen en daar een goed oordeel over geven wel heel moeilijk om dat te steunen. Bent u nog van plan om die motie iets aan te passen, zodat dat wat minder absoluut is of blijft het zoals het er nu staat?

De heer Groenewege: Ik denk dat de heer Kuhlmann daar een heel goed punt maakt.

De voorzitter: De heer Groenewege, gaat uw gang.

De heer Groenewege: Dank. Sorry. Ik denk dat de heer Kuhlmann daar een heel goed punt maakt. Ik zal de formulering van de motie aanpassen.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Groenewege: Mag ik door.

De voorzitter: Is wel bijzonder ook, misschien een Jack Russeltje op schoot van Maria. Ik vind dat wel grappig hoe dat eventueel destijds is gegaan. De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Ik wilde op nog wat andere punten reflecteren ook, want het is ook veel gegaan over landbouwhuisdier en huisdieren. Ik denk toch dat mevrouw Stolk

en de heer Kuhlmann de bevoegdheden van de gemeente overschatten. We kunnen er als gemeente niet zoveel aan doen of mensen honden of katten hebben of paarden of wat dan ook. Dat willen we ook als Partij voor de Dieren niet. Dat was ook niet de insteek van ons voorstel. Maar wat je bijvoorbeeld wel kan doen als gemeente, is je inzetten voor de preventie van zwervkatten, informeren over de mogelijkheid van het chippen van katten, via huisdierinformatiepunten informatie geven over de uitgangspunten van het paardenbesluit om paardenwelzijn te verbeteren. Op het hondenbeleid heb je ontzettend veel mogelijkheden, ook vooral in de voorlichtingstrant.

Ik denk dat het houden van dieren niet ter discussie staat, ook niet als dat wordt meegenomen door de wethouder, simpelweg omdat de gemeente de bevoegdheid niet heeft om daar wat aan te doen. Een laatste punt, waar ik wat ... Laatste weet ik niet, maar goed. Dan de VVD had het nog over de educatieve waarde van dieren. Volgens mij maakte mevrouw Van Engelen een heel goed punt, dat de educatieve waarde van dieren veel groter is als dieren in hun natuurlijke omgeving wonen en hun natuurlijke gedrag kunnen vertonen. Op een kinderboerderij heb je natuurlijk gedomesticeerde dieren, die op een kinderboerderij hun natuurlijke gedrag kunnen vertonen, maar er zijn ook veel in het wild levende dieren die toch in gevangenschap worden gehouden, die daar niet hun natuurlijke gedrag kunnen vertonen. Dan vraag ik me af wat daarvan de educatieve waarde is? Want het enige wat je kan zien is, je ziet het dier lopen of zo, maar dat is niet ... Is dat educatief? Het is toch veel educatiever als je dat dier in het wild ziet, natuurlijke gedrag vertonen. Dat daarop.

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Als ik daar heel even op mag reageren. We hebben niet allemaal de luxe of het budget om die safari van drie weken in Afrika te doen. Daarom is het logisch dat je naar de dierentuin gaat om de olifanten te bekijken of de leeuwen. Op dezelfde manier is het natuurlijk ook ongelooflijk leuk dat je bij de herten kunt gaan kijken, dat je de paarden, de koeien kunt zien, allerlei dieren in onze stad. Als ik mag, voorzitter, van de gelegenheid gebruik maken, want de heer Groenewege refereerde eraan, dat was in eerste instantie iets van mevrouw Van Engelen, dieren in hun natuurlijke omgeving, dat is dan de sleutel in het betoog van beiden. Ik hoop dat zij zich realiseren dat dat natuurlijk een begrip is wat je op allerlei manieren kunt uitleggen. Er groeien natuurlijk geen kinderboerderijen in de jungle of ergens in de natuurlijke omgeving. Goed, het is natuurlijk altijd een zekere mate van waarop je dat invult. Ik zeg ook niet van, als je een baal stro neerzet, dan is het voor elkaar, dan heb je iets van natuur. Maar op het moment dat je dat heel dogmatisch gaat doen en zegt, het moet alleen de natuurlijke omgeving zijn, dan kan er niets.

De voorzitter: Ik ga eerst naar mevrouw Van Engelen. Die had als eerst de hand opgestoken.

Mevrouw Van Engelen: Dank u wel. Ik interrumpeerde eigenlijk op een interruptie op mijnheer Groenewege. Maar goed, mijn naam werd genoemd, dan mag het volgens mij wel. Mijnheer Kuhlmann, ik ben gewoon heel erg blij dat we geen dierentuin in Dordrecht hebben. Maar goed, daar hoeven we het nu ook niet over te hebben. Ik begon niet voor niks over de diervriendelijke kinderboerderijen. Er zijn genoeg dieren die je natuurlijk gedrag kan laten vertonen op een fijne plek, waar kinderen dan wel dichtbij

kunnen komen. Dat zijn dieren, stel dat we helemaal teruggaan in de tijd, die we vroeger in de prehistorie, als ze er waren, ook als mens hadden kunnen aanraken. Maar er zijn natuurlijk ook dieren waarvan het helemaal niet de bedoeling is dat wij als mensen dichtbij komen, dieren die bang voor ons zijn, die schichtig zijn. Gaan we die dan nu in een hek stoppen en zo trainen dat we wel in de buurt mogen komen?

Of zeggen we dan, we gaan faciliteren voor die schoolklas dat ze met zijn allen naar de Biesbosch kunnen met een verreiker waar dat dier gewoon loopt met haar kleintjes en ze kunnen dat zien. Of gaan we die kinderen aanleren van, als je maar genoeg hekjes eromheen zet, dan kan je het dier vanzelf aaien en schattige foto's mee maken. Ik heb ze dan toch liever in het wild en dat de kinderen echt iets leren.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Ik had ook nog een vraag openstaan voor de heer Groenewege en mevrouw Van Engelen over demente ouderen bijvoorbeeld, mensen in een verzorgingstehuis, waar dieren gebruikt worden om te snoezelen. Dat heeft ook echt een heilzame werking. Hoe kijken de beide partijen daar tegenaan?

De voorzitter: Ik ga u het woord geven om hier antwoord op te geven. Voordat ik dat ga doen. We hebben zo nog vijf minuten. Daar gaan we even rekening mee houden. Wat natuurlijk wel het geval is, dit is een hele interessante discussie, maar het is natuurlijk ook, dan kijk ik even de wethouder aan van, dit is een Startnotitie en er wordt nog heel veel over gesproken en geparticipeerd. Deze hele discussie stopt hier natuurlijk niet. Ik wil nu heel even de gelegenheid geven aan mevrouw Van Engelen en de heer Groenewege om hier gewoon wel antwoord op te geven. Maar hou dit wel ik ook in uw achterhoofd, want uiteindelijk, ook al gaan we straks hier zeggen, wat gaan we doen met dit raadsvoorstel, dan stopt deze discussie natuurlijk nog niet. U mag kiezen.

Mevrouw Van Engelen: Jij was nog bezig met de tweede termijn.

De heer Groenewege: Dat was inderdaad het laatste punt waar ik op wilde reageren, wat mevrouw Stolk binnen had gebracht over het snoezelen met dieren. Opnieuw, dat zijn gedomesticeerde dieren, dat zijn honden en katten, die vinden dat fijn, die zijn zo geboren dat ze dat fijn vinden. Daar hebben we als Partij voor de Dieren geen moeite mee. Bovendien geldt hetzelfde als wat ik zei over de landbouwhuisdieren en de huisdieren, hebben we als gemeente niet te bevoegdheid om daar wat aan te doen, al zouden we het willen. Maar wat we natuurlijk wel kunnen doen en waar ik ook met dat amendement op aanstuurde, is dat we als gemeente erop letten dat het welzijn van die dieren, dat het daar goed mee gaat. Dank u wel. Dat was alles.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Dank u wel. Ik zal mijn tweede termijn kort houden, want mijn buurman heeft al op heel veel antwoord gegeven, over de kinderboerderijen, dat er verschil is met rondreizen en dergelijke. Ik zal nog even antwoord geven mevrouw Stolk over de snoezeldieren. Kijk, natuurlijk zijn er dieren die het superfijn vinden om gewoon

lekker te kroelen met die mensen. Dan komt het en de mensen ten goede en de dieren. Dat is natuurlijk de ultieme balans waar we naartoe werken.

Er zijn ook heel veel dieren die voor dit soort dingen worden ingezet, die het eigenlijk niet prettig vinden als dat gebeurt. Die dieren wil ik graag buiten beschouwing laten, als het om dit soort gevallen gaat. Maar de dieren die van kroelen houden, zijn natuurlijk hartstikke welkom om iets goeds bij te dragen in onze maatschappij.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Wij zijn heel blij met dit antwoord. Dank.

De voorzitter: Kijk eens, hartstikke goed. Ik vind het eigenlijk jammer dat ik voorzitter ben, want daardoor kan ik niet een vraag stellen of eventueel een tip doorgeven, zoiets als dierenfluisteraar. Maar daar heb ik dan even alles mee gezegd. Gelet op de tijd, mevrouw De Jonge.

Mevrouw De Jonge: Dank u, voorzitter, ook voor mijn tweede termijn. Ik kwam erachter dat ik een vraag nog niet beantwoord had. Dat ging over keurmerken die we kunnen geven aan organisaties die dieren houden. Dat hebben we op dit moment nog niet. We hebben het wel voorzien in een van de gesprekstafels om daar echt wel met elkaar over stil te staan van, is dat ook echt een wens die we met elkaar willen realiseren. Dan gaan we ook met u in gesprek. Dat laatste even, de gesprekstafel zijn openbaar. Als u zegt van, ik ben best wel benieuwd wat daar gebeurt, kom langs. Het enige wat we wel gaan doen, is de gespreksleiders echt instrueren dat er geen politiek wordt bedreven tijdens gesprekstafels, maar inhoud staat centraal. Het is allemaal open en transparant en we informeren u over de uitkomst. Dan gaan we gezamenlijk het mooie politieke proces in.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mooi. Dank u wel.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, nog een opmerking daarover.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Nogmaals, wij willen nog een keer benadrukken, wij zijn akkoord met deze Startnotitie. Ook blij dat er een beleid op gemaakt is. Maar nogmaals, wees alsjeblieft proactief bij het werven van degene die aan die gesprekstafels deel gaan nemen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Stolk. Dan kijk ik even rond. Mijn vraag is of dit als hamerstuk door kan naar de raad. Ik zie ja'tjes en ik zie een nee.

De heer Groenewege: Dat zijn moties. Ik weet niet of dat dan betekent dat het niet ...

De voorzitter: Sorry, een bespreekstuk. Sorry. De vraag is inderdaad, wordt het gewoon een korte bespreking of een langere bespreking? Hoeveel tijd zou u nodig hebben?

De heer Kuhlmann: Voorzitter, mag ik een ordevoorstel doen?

De voorzitter: Mijnheer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Ik kan me voorstellen dat, gelet op het feit wat er allemaal al gedeeld is over deze motie, amendementen, dat we het ook gewoon alleen bij stemmingen kunnen houden over deze punten. Tenminste, ik kijk even rond, maar dat is misschien ... Zijn we wel sneller klaar.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter

De voorzitter: Sorry, want ik wil hem even helder hebben van de heer Kuhlmann. Sorry, u zei gewoon bij de raad ...

De heer Kuhlmann: Dat er geen spreektijd nodig is, maar dat deze amendementen, moties afgehandeld kunnen worden door gewoon er alleen over te stemmen.

De voorzitter: Puur stemmen.

De heer Kuhlmann: Eventueel met een stemverklaring. Maar dat we het op die manier doen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, in aanvulling daarop, volgens mij kunnen we het in de raad zo bespreken dat de bespreking zich beperkt tot de behandeling van de moties en de amendementen, want mensen moeten er wel op kunnen reageren.

De voorzitter: Helder, dank u wel. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, nogmaals, ik heb de wethouder heel veel toezeggingen horen doen. Wat mij betreft hoeven die moties en amendementen niet. Wij zullen ze dan ook niet steunen en wat ons betreft kan dat gewoon als hamerstuk naar de raad.

De heer Groenewege: Voorzitter, ik vind het een vreemde praktijk dat als een partij een motie niet steunt, dat ze hem dan ook geen spreektijd gunnen. Heel bijzonder. Ik wil graag mijn motie gewoon kunnen toelichten in de raad. Ik steun eigenlijk het voorstel wat de heer Schalken deed, om alleen te spreken over de motie. Er zijn trouwens geen amendementen, want ik dien dat amendement niet in. Voor de scherpste, één van de moties die over de jagers ging over de Startnotitie en de andere ging over de beantwoording van onze schriftelijke vragen over de levende kerststal. Dat is ook wel goed om even nog te zeggen, want dat zijn twee verschillende punten.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Aangezien er twee moties op tafel liggen, ben ik het eens met de heer Schalken. Daar moeten we kort over kunnen spreken en dan tot stemming overgaan. We kunnen ons beperken tot het bespreken van de moties en niet over het stuk.

De voorzitter: Dank u wel. Dan vat ik samen dat het een bespreekstuk wordt, beperkt tot het bespreken van de moties en dan de stemming. Kijk ik iedereen even aan. Twee minuten. We houden het op twee minuten bespreektijd. Dan dank ik u allen voor uw aanwezigheid.

3. Beschikbaar stellen van een budget voor aanbieden schoolmaaltijden - Raadsvoorstel

Voorzitter: Dhr. Van der Spoel
Commissiegriffier: Mevr. Van Poppel
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
De heer Van Ballegooijen (VVD)
Dhr. De Boer (Op Ons Eiland)
Mevr. Boom-Vos (VVD)
Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Dhr. Burakçin (GroenLinks)
Mevr. Doeze Jager (CDA)
Dhr. Den Dulk (PVV)
Dhr. De Heer (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Portier (SP)
Dhr. Safranti (DENK)
Dhr. Schalken-den Hartog (Beter voor Dordt)
Mevr. Schnabel (PvdA)
Mevr. Striebeck (VSP)
Mevr. Vol-van der Holst (Partij voor de Dieren)

Portefeuillehouders: wethouder P.J. Heijkoop

Ambtelijke ondersteuning: dhr. Bomius, dhr. Meinster

De voorzitter: Zo, de PvdA is binnen, we kunnen beginnen. Mijnheer Schalken, ik wil graag van start. Ik wil u vragen om even stil te zijn. Dank u wel. We zijn hier vanavond bijeen voor het raadsvoorstel beschikbaar stellen van budget voor aanbieden schoolmaaltijden. Dat is een beeldvormende sessie. Voordat we op de inhoud overgaan, wil ik jullie even vragen om even kort voor te stellen. Ik begin hier aan mijn linkerzijde.

Mevrouw Van Poppel: Denise van Poppel, commissiegriffier.

De heer De Boer: Robbert de Boer, Op Ons Eiland.

De heer Safranti: Mehmet Safranti, DENK Dordrecht.

De heer Den Dulk: Antony den Dulk, Partij voor de Vrijheid.

De heer Portier: Ronald Portier, SP.

De heer Schalken-den Hartog: David Schalken, Beter voor Dordt.

Mevrouw Striebeck: Bernadette Striebeck, VSP.

De heer Burakçin: Necdet Burakçin, GroenLinks.

Mevrouw Vol-van der Holst: Danielle Vol, Partij voor de Dieren.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks Dordrecht.

Mevrouw Doeze Jager: Sandra Doeze Jager, CDA.

De heer Van Ballegooijen: Luca van Ballegooijen, Dordtse VVD.

De heer De Heer: Robert de Heer, ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Boom-Vos: Karin Boom, Dordtse VVD.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

De heer Bomius: Serge Bomius, ambtenaar gemeente Dordrecht.

De heer Meinster: Marten Meinster, ambtenaar gemeente Dordrecht.

De heer Heijkoop: Peter Heijkoop namens het college.

De voorzitter: Dank jullie wel. Hartelijk welkom aan de heer Marten Meinster, die straks het een en ander gaat vertellen over het voorstel. En we zitten hier, omdat de VVD heeft gevraagd om deze beeldvormende sessie, zodat er, even kijken, kan worden ingegaan op beoogde uitwerking, concrete doelstellingen en verwachte resultaten en langetermijnvisie. Wil de VVD daarvoor nog even iets toelichten, voordat ik het woord geef aan de ambtenaar?

De heer Van Ballegooijen: Volgens mij is het duidelijk. Als dat niet is, dan stellen we straks vragen.

De voorzitter: Of de wethouder.

De heer Heijkoop: Voorzitter, dank u wel. Enkele inleidende woorden voordat ik ook naar vergaderkamer 1 vertrek voor de bespreking van de Knarrenhofjes. Dat is een oordeelsvormende sessie. U gaat hier met elkaar beeldvormen, onder de deskundige leiding van Marten Meinster en Serge Bomius, die de technische briefing zullen verzorgen.

De directe aanleiding van het voorstel is de motie vanuit uw raad waarin u vroeg, kom met iets om schoolmaaltijden te verzorgen. We hebben daar vanuit het college graag in willen voorzien. Er loopt ook al een aantal projecten sinds de herfst. Drie scholen worden ondersteund vanuit Nobel's Brood en sinds januari ook vanuit Het project Happy Happie. Ik heb dat niet bedacht, maar het is ook een mooi project, ook op drie scholen, waarmee we willen onderzoeken van wat werkt er, wat werkt er niet? Echt vanuit de kracht van de samenleving. Scholen, maatschappelijk ondernemers en vrijwilligers hebben de handen ineengeslagen. We vonden het wel belangrijk om die continuïteit te

bieden en te stutten, ook in aanloop naar middelen die vanuit het Rijk zijn toegezegd. Een fors bedrag, waar helaas nog steeds geen plan voor gemaakt is. Wij zitten in Dordrecht niet stil en we willen graag de komende tijd nog even door om die ervaringen op te doen en daarmee ook de juiste vorm te vinden om in de toekomst schoolmaaltijden op bepaalde scholen of misschien wat minder, wat meer te kunnen blijven verzorgen. Er komt een hele wereld achter weg. Dat kan ik met alle vertrouwen aan Serge en Marten overlaten.

De voorzitter: Dan is de vloer voor u.

De heer Meijster: Dank u wel. Ik, of wij gaan jullie wat meer vertellen, dank, over de schoolmaaltijden, het voorstel wat is gedaan. We hebben een presentatie voorbereid met elf slides. Ons voorstel is om in blokken eventuele vragen te beantwoorden. Blokken van drie was onze suggestie. Ik vraag steeds na het blok of dat er vragen zijn. Mochten er hele dringende vragen zijn, dan horen wij het ook graag. De wethouder heeft het al even toegelicht wat de aanleiding was, maar we hebben het hier nog wat uitgebreider opgenomen. Wij zijn in het voorjaar vorig jaar al begonnen met gesprekken over schoolmaaltijden. Die gesprekken zijn gevoerd met het onderwijs, maar ook met ondernemers in de stad, omdat wij signalen kregen dat daar toch dingen niet goed liepen. Dat kinderen met lege magen naar school kwamen. Niet alle kinderen gelukkig, maar op een aantal scholen bleek dat wel gewoon een aandachtspunt te zijn. Vervolgens was er landelijk ophef over een leerling in Rotterdam, die vanwege honger flauw is gevallen in de klas. Je merkte dat daar landelijk ontzettend veel aandacht voor was en ook in de Dordtse raad is daar veel aandacht voor geweest. Dat heeft ook een rol gespeeld bij de motie die bij de behandeling van de begroting is aangenomen. Een motie van uw raad, om die situatie te onderzoeken en daar met een voorstel te komen om daar iets aan te doen. Wij waren daar eigenlijk al bijna een half jaar mee bezig, met die gesprekken in Dordrecht. Wij informeren u vanavond over die gesprekken en wat ons voorstel is. Tegelijkertijd lichten we ook een aantal punten toe over de landelijke aanpak, want we zijn in Dordrecht natuurlijk bezig met de gesprekken, met de scholen, met het voorstel wat uw raad heeft ontvangen. Maar het Rijk heeft ook, naar aanleiding van de landelijke ophef die in dezelfde periode met hun begroting bezig was in de Tweede Kamer, ervoor gekozen om geld vrij te maken. Dat is wat de wethouder net ook al aanstipte. Vijf miljoen euro voor schoolontbijt specifiek een honderd miljoen euro voor schoolmaaltijden. Ook die twee lichten wij vanavond even voor u toe. Landelijke aanpak, om daar even mee te beginnen, voordat we inzoomen op de Dordtse situatie. Die vijf miljoen is vrijgemaakt door het Rijk. Die is verstrekt via het Jeugdeducatiefonds.

Het Jeugdeducatiefonds heeft een aantal indicatoren op basis waarvan scholen in aanmerking komen voor hulp. Dat gaat onder andere over de gemiddelde inkomens en opleidingsniveau in de wijk. Ze hebben een bepaald puntensysteem, waarmee ze bepaalde scholen als kwetsbaar bestempelen. Daar hebben wij niet zozeer invloed op, maar die vijf miljoen is via het Jeugdeducatiefonds bij scholen terechtgekomen. Ook in Dordrecht zijn er scholen die zijn aangesloten bij het Jeugdeducatiefonds. Dat was voor het Rijk gewoon de snelste weg om dat geld te verspreiden, zonder daar al te veel nieuwe toetsen voor in het leven te roepen. Vervolgens bleek al vrij snel dat die vijf miljoen wel erg weinig was. Is daar honderd miljoen aan toegevoegd voor schoolmaaltijden. Alleen weten we nu nog steeds niet zo goed hoe dat een plek gaat

krijgen. We weten wel dat dat ook via het Jeugdeducatiefonds naar gemeenten toe gaat komen, althans naar gemeenten, in de gemeenten gaat landen. Niet zozeer naar ons als gemeente, maar het zal voornamelijk bij scholen zelf terecht gaan komen. Er is ook al een toezegging gedaan in september vorig jaar. Het Jeugdeducatiefonds is samen met het Rode Kruis bezig om daarvoor een plan te maken. De contouren van dat plan zijn inmiddels bekend. Dat is ook wat wij in de presentatie hebben opgenomen. Die vijf uitgangspunten staan centraal. Schoolmaaltijden komen beschikbaar voor scholen in zowel primair als voortgezet onderwijs. De focus ligt op scholen waar de nood hoog is, op grond van de indicatoren van het Jeugdeducatiefonds. De uitvoering van de maatregelen moet organiseerbaar zijn. De scholen moeten ontzorgd worden bij het uitvoeren van die extra taak, wat het feitelijk voor ze is. Het mag niet stigmatiserend werken. Dat was ook wel een belangrijk punt vanuit de behandeling in de Dordtse raad, in de motie die is aangenomen, dat het niet stigmatiserend mag zijn voor de leerlingen die er gebruik van maken. Dan zijn er drie varianten waar scholen zelf voor kunnen kiezen. Dat is echt de keuze van de school zelf, zoals het er nu naar uit ziet. Dat is nog steeds niet definitief hoe dat eruit komt te zien. Financiële steun om lokale initiatieven te versterken is een mogelijkheid. Als er al dingen zijn in de gemeente, dan kunnen ze daar het geld voor gebruiken om daarmee door te gaan. Vrijwilligers kunnen voedselhulp verstrekken via scholen. Als daar geld voor nodig is, dan kunnen ze met dat geld de boodschappen doen of de vrijwilligers een vergoeding geven. Individuele hulp. Dat kan een cateraar zijn of wat die school ook zelf kan bedenken om dit probleem op te lossen. Dat is nog steeds de laatste stand van zaken. Vorige week werd wel duidelijk uit een nieuwe Kamerbrief dat het Rijk ook bezig is met een langetermijnvisie op voedselhulp. Want er wordt wel geconstateerd, dit is op meerdere fronten een probleem. Die langetermijnvisie is toegezegd, maar dat is het enige wat we daar nu van weten, dat die in ontwikkeling is. Zijn er voor zover vragen? Nee, dan ...

De voorzitter: Ik zie twee handen. Gaat uw gang, de heer De Heer.

De heer De heer: Voorzitter. Dank u wel. Even een verduidelijkende vraag over de financiële steun om lokale initiatieven te versterken. Is bijvoorbeeld de samenwerking met Nobel's Brood met het experiment in Dordrecht daar een voorbeeld van? Of moet ik dan ergens anders aan denken?

De heer Meinster: Dat eerste. Dat is een voorbeeld.

De voorzitter: GroenLinks, gaat uw gang.

De heer Burakçin: Dank u wel, voorzitter. Toch even een vraag over die vijf miljoen van het Rijk, verstrekt via het Jeugdeducatiefonds. Begrijp ik goed dat eigenlijk al de scholen die het nodig hadden zich hebben aangemeld en al ontbijt voor gezorgd werd? Of was dat toen nog niet zo?

De heer Meinster: Scholen die zich hebben gemeld bij het Jeugdeducatiefonds konden door die vijf miljoen de schoolontbijten verstrekken of de schoolmaaltijden.

De heer Burakçin: Dat was voor de komst eigenlijk van Bomius van de gemeente? Dat was gewoon een eigen initiatief wat al aan de gang was, begrijp ik, of ...

De heer Meinster: Ja, klopt. Alhoewel het liep wel gelijk op eigenlijk, die twee ontwikkelingen. De initiatieven die het Jeugdeducatiefonds financiert, zijn ook weer de initiatieven die gewoon in Dordrecht zijn ontwikkeld. Daar zullen we straks wat meer over vertellen, ook wat er dan precies in Dordrecht is gebeurd.

De voorzitter: Dan gaan we nu naar de heer De Boer. Dan zie ik daarna nog drie handen. Gaat uw gang, de heer De Boer.

De heer De Boer: Dank u wel, voorzitter. Ik kom nog heel even terug op Nobel. Er zijn proeven geweest met drie partijen. Dat is inmiddels verlopen nu, in december 2022. Ik moet zeggen, wat me wel heel erg aanspreekt, is de samenwerking tussen De Buitenwacht onder andere, dat daar de maaltijden klaar worden gemaakt. Nobel en Lilly's Lunchbox. Bij Nobel kan je een ontbijtje bestellen voor twintig euro en bij Lilly's Lunchbox voor ongeveer een tientje. Ik neem aan dat die prijzen niet worden doorgevoerd richting gemeente. Dat zullen wel gereduceerde tarieven zijn. Want uiteindelijk jullie steunen wel deze zaken. Want mijn vraag is gelijk ook dan, waarom is voor deze zaken gekozen? Want er zijn natuurlijk meer partijen die wellicht veel goedkoper kunnen leveren.

De heer Meinster: Voorzitter, mag ik deze vraag even parkeren, omdat we daar zo meteen op terugkomen?

De voorzitter: Uiteraard. Dan gaan we nu naar mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Ik heb een korte vraag over ... Er werd net aangegeven dat het Jeugdeducatiefonds er voor die school is die echt in nood zitten, maar er is natuurlijk ook veel verborgen armoede, ook op scholen die misschien niet direct onder die noodsteun vallen. Is daarmee rekening gehouden?

De heer Meinster: Door het Rijk in die zin niet. Doordat het Rijk ervoor heeft gekozen om de verstrekking echt via het Jeugdeducatiefonds te laten verlopen, zit daar wel de toets op lidmaatschap en kijkt het Jeugdeducatiefonds vooral naar de kwetsbaarheid van de school. De kans is wel aanwezig dat dat voor die honderd miljoen niet het geval is. Dat daar wat andere kaders voor ontwikkeld worden, om ervoor te zorgen dat, zoals u zegt, het niet heel zwart-wit is.

Als er een school is die net iets onder de toelatingsgrens van het Jeugdeducatiefonds zit, maar wel de problematiek ervaart, dat daarvoor dan gelijk nul euro beschikbaar is, bijvoorbeeld. Die mogelijkheid is er, maar daar hebben wij vanuit de gemeente geen invloed op, vooralsnog.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Bedankt voor de beantwoording. Is er dan ook vanuit ons, vanuit de gemeente, een visie op hoe we daarin tegemoet kunnen komen?

De heer Meinster: Ja, maar daar kom ik straks graag op terug.

Mevrouw Schnabel: Bedankt.

De voorzitter: Dit is pas de derde sheet. We gaan eerst naar de heer Safranti. Wil ik de VVD alvast vragen om even uit te maken wie van jullie de vraag gaat stellen. Gaan we daarna naar de VSP en dan komen we uit bij de Partij voor de Dieren. De heer Safranti, gaat uw gang.

De heer Safranti: Dank je wel, voorzitter. Voorzitter, ik had eigenlijk geen vraag, maar meer een opmerking. Die hou ik even voor straks.

De voorzitter: Top. Dat zie ik graag. De VVD is er ook bijna uit. Gaat uw gang.

De heer Van Ballegooijen: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een aantal vragen. Eentje is, blijkbaar moet ik met de eerste beginnen. De eerste is eigenlijk, de vorige sheet gaf aan dat de honderd miljoen voor schoollunches was. Later begreep ik schoolmaaltijden. Begrijp ik goed dat dat vrijer ingevuld kan worden dan schoollunches, dat we dat niet nu committeren op ontbijten en dat het straks om lunches blijkt te gaan?

De heer Meinster: Klopt. Het gaat inderdaad om maaltijden in het plan, of in de brief die het Rijk heeft verstuurd over die honderd miljoen, gaat het over maaltijden.

De heer Van Ballegooijen: Want de vraag die dan ook nog opkwam, was hier wordt er genoemd dat het geld eigenlijk straks direct van het Rijk naar de scholen vloeit. Begrijp ik dan goed dat dit initiatief is om dit te financieren totdat het Rijk het overneemt?

De heer Meinster: Ja, klopt.

De heer Van Ballegooijen: Dan is de laatste vraag eigenlijk, die gerelateerde zijn beiden wellicht, wat nou als die invulling significant anders is vanuit het Rijk dan wat wij nu doen? Wordt daar rekening mee gehouden?

De heer Meinster: Vooralsnog niet. Maar omdat het Rijk ... De kaders die het Rijk schetst, ik heb ze ook hier weer even tevoorschijn getoverd, die laten wel heel veel vrijheid bij de scholen. De gesprekken die wij voeren, zijn ook met name met de scholen en met partijen die hier een rol in spelen in Dordrecht, de ondernemers die hier iets in kunnen betekenen.

Door die vrijheid die het Rijk in ieder geval heeft toegezegd, verwacht ik niet dat daar straks opeens iets heel anders moet gebeuren met dat geld wat dan vrijkomt.

De heer Van Ballegooijen: Voorzitter, als ik het goed begrijp, is het grootste risico dat het nog enigszins getweakt moet worden op moment dat de financiering van de gemeente naar het Rijk gaat.

De heer Meinster: Zelfs dat risico is denk ik ontzettend klein. Simpel gezegd wachten wij gewoon op het geld wat vanuit het Rijk komt. Omdat het onduidelijk is wanneer dat precies komt, maar de contouren van de hulp wel al zijn meegegeven, verwachten wij dat met de aanpak die we tot nu toe hebben ontwikkeld en de projecten die er zijn geweest en waar we zo meteen wat meer over zullen vertellen, dat die allemaal gewoon passen binnen de kaders en de eisen die er eventueel vanuit het Rijk gaan komen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de Verenigde Senioren Partij.

Mevrouw Striebeck: Dank u wel, voorzitter. De vraag is ook of er maatwerk geleverd zou kunnen worden? Want de kwetsbare scholen staan dan bekend als kwetsbare scholen waar veel kwetsbare kinderen op zitten, maar er zijn ook andere scholen waar die kinderen ook op zitten, die vallen dan tussen wal en schip. Hoe moeten we dat doen?

De heer Meinster: Ook op die vraag komen wij zo terug.

De voorzitter: Dan gaan we richting Partij voor de Dieren. Dan kunnen we daarna verder met de volgende sheets.

Mevrouw Vol-van der Holst: Dank u wel, voorzitter. Ik had eigenlijk een soortgelijke vraag, omdat je verborgen armoede inderdaad beter kan aanpakken als alle scholen eraan mee kunnen doen. Ik was inderdaad benieuwd of dat onderzocht is ook.

De heer Meinster: Ja, het is onderzocht, maar ook daar komen we zo meteen ...

De voorzitter: Houd ons niet langer in spanning en neem ons mee naar de volgende sheets.

De heer Meinster: Goed, de Dordtse aanpak dan. We hebben een aantal sheets over wat we in Dordrecht hebben onderzocht en welke initiatieven tot stand zijn gekomen in de afgelopen maanden, half jaar. Het doel was vooral, na de ophef vooral in september, op hele korte termijn iets realiseren waar de kinderen iets aan hebben. Niet wachten op het Rijk, maar gewoon zelf aan de slag. Dat was vooral ook de insteek van ondernemers. U noemde er al een aantal. Ondernemers die al in gesprek waren met ons, vanaf het voorjaar vorig jaar, maar ook ondernemers die zichzelf opnieuw meldden in september. Die zeggen van, dit kan niet, hier willen we iets aan doen. Er zijn een aantal initiatieven uit ontstaan. We hebben een aantal initiatieven samengebracht en gekoppeld aan scholen.

Dat zijn de initiatieven die hier staan. Nobel's, zoals ook al werd genoemd, De Buitenwacht, Lilly's Lunchbox, een inloopontbijt, het Jeugdeducatiefonds, wat natuurlijk ook nog steeds een optie was voor scholen om zichzelf te melden. Wij hebben Maatschappelijk Betrokken Ondernemen, MBO Dordrecht, gevraagd om daarin een rol te spelen, om de coördinatie binnen Dordrecht te doen en ook partijen vooral samen te werken en hun netwerk daarvoor te gebruiken. Daaruit zijn de initiatieven ontstaan, opgestart, met het risico dat de dekking op een gegeven moment ophield, omdat we niet zeker wisten wanneer het Rijk over de brug zou komen met die middelen. Dat is ook de aanleiding geweest voor het raadsvoorstel wat er nu ligt. Die honderdduizend euro als overbrugging om deze initiatieven in stand te houden, totdat het geld van het Rijk beschikbaar komt, omdat dat wel voor dit jaar sowieso is toegezegd. Wij verwachten dat gewoon binnen afzienbare tijd. Voor de kosten, om op uw vraag terug te komen, wij hebben geen commerciële tarieven afgesproken met die partijen. De partijen met wie we nu hebben gesproken en die zichzelf hebben ingezet, hebben vooral, of eigenlijk allemaal tegen kostprijs gewerkt. Dan gaat het om een euro of twee euro voor een maaltijd per dag, dat soort bedragen. Soms ligt het iets lager nog, zeker als door scholen zelf bijvoorbeeld ontbijt wordt ingekocht. Bedragen van tien of twintig euro per

leerling per dag zijn we gelukkig niet tegengekomen. Dat zou natuurlijk ook, al zouden we daarmee beginnen, niet houdbaar zijn. Dat is niet structureel te maken op die manier. Vervolgens, onderdeel van de motie was natuurlijk ook de vraag, onderzoek wat er al is op scholen en hoe de situatie in Dordrecht is. Op scholen bleek al best wel wat te gebeuren op dit onderwerp. Zo is er schoolfruit, wat dan weer vanuit de Europese Unie wordt gesubsidieerd. Helaas niet voor een heel schooljaar, maar voor ongeveer een half schooljaar. Er zijn gezonde scholen, of dat een beleidsaanpak, sterrenaanpak. We hebben het thema ontbijten onderzocht. Daar komen we zo op terug. Wat net ook al voorbijkwam in de vragen, is de voorlopige conclusie op basis van die eerste inventarisatie is dat het in de meest kwetsbare wijken en scholen natuurlijk het hardst nodig is, maar dat het eigenlijk in heel Dordrecht wel een aandachtspunt is, ook op de scholen waar je het misschien niet direct zou verwachten. De reden voor het niet ontbijten hebben wij niet expliciet onderzocht. Dat is omdat de gesprekken vooral met scholen en leraren, docenten zijn gevoerd, met ondernemers en de echte reden achter het niet ontbijt, het is ook maar de vraag of dat je daar echt achter gaat komen. Als het armoede is of dat iemand dat aangeeft. Wat wij wel hebben onderzocht en wat ons betreft denk ik ook wel wat veelzeggend is, is gewoon het antwoord van kinderen zelf. De Dienst Gezondheid & Jeugd heeft op ons verzoek onderzoek gedaan naar gezondheid en daar ook stilgestaan bij eetgedrag, ontbijten maar ook fruit en groente eten. Daar kwamen een aantal inzichten uit. Dit is op scholen zelf onderzocht via een spelmethode waar de kinderen zelf antwoord geven. Daar blijkt dat gezond eten op sommige scholen nog echt wel een aandachtspunt is. Gelukkig eten de meeste kinderen groenten en fruit, maar niet alle kinderen. Hetzelfde geldt voor ontbijt. 71 procent van de kinderen ontbijt elke dag. 22 procent een paar dagen per week, wat eigenlijk al wel bijzonder is, omdat dat gewoon niet elke dag is. 7 procent geeft aan dat ze niet ontbijten. Daarbij hebben we ook gekeken naar het onderscheid per school.

Dat hebben we hier gewoon voor de volledigheid ook in opgenomen, zodat die verschillen per school duidelijk zijn en waardoor ook duidelijk wordt dat het op iedere school in meer of mindere mate wel een onderwerp is, zelfs op de scholen waar je het niet zou verwachten er soms niet of niet altijd wordt ontbeten. Ik heb nog een slide. Dan zou ik weer een ronde vragen willen doen. Dit is namelijk even de samenvatting van het onderzoek van Dienst Gezondheid & Jeugd, met hun standpunten en visie daar ook in. Ze hebben de scholen zelf ook gesproken. Niet iedere school zit te wachten op een aanpak voor schoolmaaltijden. De behoefte bij de scholen uit de Dordtse Leerprogramma, in die zin de meer kwetsbare scholen zou je kunnen zeggen, is er zeker wel meer dan bij de niet Dordtse Leerprogramma scholen. Daar wordt ook meer verwacht van de ouders. Daar wordt ook meer naar de ouders gekeken en hun verantwoordelijkheid in dit onderwerp. Tot slot, de visie van de Dienst Gezondheid & Jeugd. Wat hun betreft ... Dit is echt hun visie en niet zozeer vanuit de gemeente. Maar als het aan hen ligt, dan krijgen alle leerlingen een schoolmaaltijd op basis van richtlijnen van het Voedingscentrum. Want, zeggen zij, als schoolmaaltijden niet gezond zijn, dan draagt het ook niet bij aan betere prestaties. Zij leggen echt de nadruk op zowel het bieden van maaltijden, maar dan wel onder de voorwaarde dat dat gezonde maaltijden zijn. Dat is iets waar kinderen iets aan hebben tijdens hun schooldag.

De voorzitter: Dan gaan we naar ronde twee. Ik zag de heer Portier al. Dan mag daarna de heer De Boer. Dan daarna gaan we naar Partij voor de Dieren.

De heer Portier: Voorzitter, ik werd een beetje getriggerd door dat niet onderzocht is waarom kinderen geen schoolmaaltijd krijgen. Want naar mijn idee, als een kind geen ontbijt krijgt, sorry, dan is er echt meer aan de hand dan armoede. Ik ben zelf opgegroeid in niet al te luxueuze omstandigheden, om het maar zachtjes uit te drukken. Er was echt geen sprake van dat wij 's ochtends geen ontbijt zouden krijgen. Ik vraag me af van, bied je met het aanbieden van schoolmaaltijden ... Doe je daar niet aan symptoombestrijding, terwijl de echte oorzaak van de problemen ergens anders liggen? Liggen de ouders misschien nog in bed als de kinderen naar school gaan of zijn ze misschien juist wel aan het werk, zijn er misschien opvoedingsproblemen waardoor het kind niet wil eten wat er aangeboden wordt, et cetera, et cetera. Waarom wordt niet naar de achterliggende problemen gekeken en wordt vooral gekeken naar wat ik eigenlijk symptoombestrijding vind?

De heer Meinster: Ik begrijp uw vraag. Is het een technische vraag?

De voorzitter: Eigenlijk hoort deze vraag bij de wethouder te leggen, heb ik het idee.

De heer Bomius: We kunnen er wel iets technisch over zeggen. Dit zijn proeven. We zijn op basis van de motie aan de slag gegaan. Dit kan een vervolgvraag zijn voor een nieuwe periode. Dat zou volgens mij een redelijk technisch antwoord nog op uw vraag kunnen zijn, want ik denk wel dat het terechte punten zijn.

De voorzitter: Dan zie ik nu een zwijgende heer Portier. Dan kan de heer De Boer zijn vraag stellen.

De heer De Boer: Dank u wel, voorzitter. Een aantal dingen zijn al genoemd. Een ding staat in de presentatie over de verantwoordelijkheid van de ouders. Mijnheer Portier noemde al een paar dingen. Er zijn natuurlijk ook ouders. Laten we zo zeggen, volgens mij kan je het niet alleen maar scharen onder armoedebeleid, maar er zijn ook bijvoorbeeld ouders die vasten voor twaalf uur, bijvoorbeeld. Die nemen daar hun kinderen in mee, als voorbeeld. Het is niet altijd zo dat de ouders geen geld hebben. Ik ben even benieuwd, de verantwoordelijkheid van de ouders, dat zeggen we allemaal, dat vinden we allemaal, maar wordt dat ook met ouders besproken? Krijgen ze daar bijvoorbeeld informatie over of hoe worden ouders daarin betrokken?

De heer Bomius: Kijk, de ouders worden betrokken. Dat komt later ook nog even terug. Dat is ook een van de kansen, denk ik, die dit programma of de aanpak zou kunnen bieden. De betrokkenheid van ouders is wel een verschil op de ene school of de andere school. Dat heeft ook met visie van school te maken. Uiteindelijk is de verantwoordelijkheid ook van die school zelf hoe ze de ouders betrekken, hoe ze die betrokken krijgen. Maar hier ligt wel een kans.

De voorzitter: Dan gaan we nu naar de Partij voor de Dieren en daarna naar de VVD.

Mevrouw Vol-van der Holst: Dank u wel, voorzitter. Ik zit even te bedenken, ik ben zelf ook leerkracht geweest en we hebben altijd een continuïteit gehad. Die momenten

dat je samen eet zijn eigenlijk ook wel heel erg waardevol altijd. Ik denk dat er ook heel veel scholen ... Dat er maar heel weinig scholen zijn waar mensen nog tussen de middag naar huis gaan. Mijn vraag is eigenlijk, ook in het kader van gezondheid, is het niet ook te onderzoeken of er warme maaltijden gegeven kunnen worden overdag, omdat dat eigenlijk ... Omdat ze heel vaak ... Broodmaaltijd, ik ben daar zelf niet zo'n voorstander van.

De heer Bomius: Ik begrijp de vraag. Volgens mij moeten we een start maken en een ... Dan geef ik misschien al mijn mening, maar als je een start maakt, gaat er iets lopen en dan opschaling, dat soort zaken, dat is volgens mij voor latere zorg, eerlijk gezegd.

De voorzitter: Dan kijk ik nu naar het CDA. Gaat uw gang.

Mevrouw Doeze Jager: Dank u wel, voorzitter. In het beginstaatje stond van, het is voor lagere scholen en middelbare scholen. Is het ook duidelijk bekend of dat de middelbare scholen zich aangemeld hebben? Is het ook bekend, want ik zag alleen basisscholen waar geïnventariseerd is hoeveel kinderen, welk percentage niet eet voor middelbare scholen?

De heer Bomius: Tweede vraag is nee, dat is niet onderzocht. Eerste vraag, ze zeiden, ze hebben zich niet aangemeld. Ik heb wel geïnformeerd, is er een behoefte? Er is wel een behoefte, maar focus maar op het primair onderwijs, want wij kunnen het voorlopig met onze kantines nog wel organiseren met kinderen die het niet hebben. Of dat een hele waarheid is, dat is even de vraag. Maar op dat moment was dat de verkenning. Betekent niet dat dat misschien later weer opnieuw verkend kan worden.

De voorzitter: Dan gaan we nu naar de PvdA en dan de ChristenUnie/SGP. Dan wil ik daarna door naar de derde ronde. Gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Ik vroeg me af, omdat daar staat bij standpunten en visie dat alle leerlingen op een DLP-school, ik neem aan dat DLP tussen haakjes staat, dat dat ook gewoon nog andere scholen kunnen zijn. Wat voor termijn zit daar ongeveer aan, dat dit voor alle scholen ingevoerd zou kunnen worden?

De heer Meinster: Goed om te benadrukken dat dit het standpunt van de Dienst Gezondheid & Jeugd is en hun advies. Ik weet niet of dat zichzelf een idee hebben van de planning, maar dit is hun ideaalbeeld. Wij hebben geen planning of niet onderzocht wat dit zou betekenen, omdat dit gaat nog wel wat stappen verder dan het voorstel wat er nu ligt.

De voorzitter: De heer De Heer, gaat uw gang.

De heer De Heer: Voorzitter, dank u wel. Ik had een vraag over die honderd miljoen, die werd genoemd. Dat is natuurlijk een fantastisch bedrag, een grote zak geld, maar die is ook vrij snel opgegeten. Ik maak me dan een beetje zorgen over de duurzaamheid hiervan, want als je dit structureel wil opstarten, dit is nou juist zo'n interventie of een aanpak die je niet zomaar wil af schalen of wil moeten stoppen. Maar dit wordt ongelooflijk duur als die steun vanuit het Rijk niet komt en blijft komen. Is er iets te

zeggen, meer de technische vraag daarbij, hoe serieus en lange termijn het Rijk hierover praat en denkt, op dit moment? Is daar iets over te zeggen?

De heer Meinster: Vrij weinig. Voor wie het niet heeft gezien, afgelopen zondag en de zondag er ... Nee, twee weken daarvoor op zondag was het televisieprogramma Pointer. Heeft hier twee avonden aandacht aan besteed. Is echt een kijktip. Daar kwamen juist deze vragen terug en daar is ook contact geweest met het ministerie, omdat juist heel onduidelijk blijft, wat is de langetermijnvisie vanuit het Rijk? Er zou in januari een Kamerbrief volgen met meer informatie over deze honderd miljoen. Hopelijk ook met meer informatie over die langetermijnvisie. Maar die is er nog steeds niet. Voor ons is dat op dit moment ook gewoon onbekend.

De voorzitter: Ik zag nog een prangende vraag van de heer Van Ballegooijen, maar ik wil u dringend verzoeken om het goed concreet te houden, omdat we nog 23 minuutjes hebben voor het derde deel.

De heer Van Ballegooijen: Ik heb een hele concrete vraag, voorzitter. Uit mijn hoofd, 6 procent kinderen die aangeven niet of weinig te ontbijten en de ... ?? Ongeveer 49 procent waarbij dat niet elke dag is. Hebben we een indicatie met deze middelen welk deel daarvan geholpen gaat worden?

De heer Meinster: 22 procent ontbijt niet iedere dag en die 7 procent inderdaad ontbijt niet. Het idee van het voorstel is dat in ieder geval alle kinderen die nu in de gele of rode categorie vallen, het weekend hebben we dan minder invloed op, maar in ieder geval als het om doordeweekse dagen gaat, via de school dat alle kinderen die dit nu aangeven in aanmerking komen voor de hulp. De verwachting is ook dat dat door de inzet die er al is geweest, de initiatieven die al zijn opgestart, dat dat ook mogelijk is met de medewerking van de scholen. Vooruitlopend op de honderd miljoen vanuit het Rijk, is natuurlijk niet voor Dordt die honderd miljoen, maar als we ervan uitgaan dat daar ongeveer 1 procent van naar ons komt, dan durf ik wel de ambitie uit te spreken dat we dat we die balk kunnen vullen. Dan blijft het alsnog de vraag, zoals mijnheer Portier ook aangaf, of dat we alle kinderen ... Dan is in ieder geval het armoedestuk opgelost, laat ik het zo zeggen. Maar of dat ouders dan ook nog alle andere obstakels die eventueel een rol spelen ... Of dat die opgelost zijn, dat kunnen we niet beloven. Maar het financiële stuk zou in ieder geval geen obstakel meer mogen zijn.

De voorzitter: Dan geef ik de heer Safranti toch nog een keer de beurt, omdat hij in de eerste ronde wat ...

De heer Safranti: Even in aanvulling, zeker rondom deze kwestie. Kijk, ze geven wel aan 22 procent dat ze ontbijten, maar wat versta je onder ontbijt? Ik heb ook weleens gehoord dat ze koek meekrijgen of een banaan. Weet je, dat noemen ze dan ontbijt. Dat komt ook niet echt natuurlijk redelijk overeen met wat wij onder een fatsoenlijk ontbijt verstaan.

De voorzitter: Uw vraag is?

De heer Safranti: Nee, dat was meer een aanvulling.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil ik door naar het derde deel van de presentatie.

De heer Bomius: Dank u wel, voorzitter. Er zijn proeven uitgevoerd de afgelopen maanden, dat wil ik hier ook wel bij zeggen, waarin de haalbaarheid, de betaalbaarheid, het succes gemeten zijn. Dat betekent ook dat we op die proeven genoeg kunnen aanmerken. Maar dat was ook juist de bedoeling. Wat is er geleerd? Het ontbijtmoment is belangrijk. Er is begonnen met lunches, maar men constateert dat het ontbijtmoment belangrijk is. Niet laten wachten tot de lunch. Wat is er in merkbaarheid opgebracht? Dat er wordt gezien in de klas, van een van de schoolleider gehoord, dat leerlingen actiever zijn, alerter. We hebben geen resultaatmeting op opbrengsten van de leerprestaties gedaan. Dat gaat me wat ver. Maar dit is wel een merkbaarheid. Er is behoefte aan variatie van het aanbod. Eenzijdig aanbod nodigt niet uit. Dat is ook iets wat belangrijk is om mee te nemen in een vervolg. Lage kosten belangrijk. Makkelijke uitvoerbaarheid, inpasbaarheid zijn ... Voorschools geeft goede ervaringen. Een soort ontbijtclub, acht uur de deuren open en of het wordt gesmeerd of smeren maar. Werkdruk voor teams niet verhogen. Dat betekent dat er een beroep wordt gedaan op vrijwilligers. Collega zei het al, maatschappelijk betrokken ondernemen is bij dit verhaal gehaald. We hebben een goed netwerk, hebben zicht op vrijwilligers, maar natuurlijk ook ouders die 's morgens vroeg zich hebben gemeld om te smeren, om mee te doen en ook een klein beetje mee-eten. Hebben we ook terug gehoord. Aantrekkelijk en toegankelijk moet het zijn voor de doelgroep. Wat we hebben gemerkt, ik heb het ook opgeschreven, het moet niet stigmatiserend zijn.

De twee laatste scholen die zijn begonnen, hebben een beetje geluisterd naar de andere scholen en die hebben gezegd van, wat we doen, we maken een actief verhaal, goed gezond en gezellig ontbijten. Staat klaar voor je. Kom gewoon gezellig. Niks over, heb je honger of armoede of kan je het niet betalen of dat. Daar is met geen woord over gerept. Dat geeft een hele positieve draai aan het verhaal. Niet alle kinderen komen. Van die kinderen zitten ... 180 kinderen. 45, 50 kinderen kwamen of komen iedere dag. Daar werd ook van gezegd, wij herkennen ook wel een beetje dat dit wel kinderen zijn in de gezinnen waar het nodig is. Als je oplet wat voor kleding ze dragen, is het seizoensgebonden kleding, is de jas dik genoeg, zijn de schoenzolen nog scherp of afgetrapt? Dat zijn een paar van die zachte indicatoren die kunnen vertellen, hier is meer aan de hand. Maar dit is geen wetenschap wat ik natuurlijk verkondig. Tenslotte, wat hier ook al werd gezegd, samen ontbijten vertegenwoordigt een sociale waarde, werd hier ook aan aangekoppeld. Dat heb ik ook al door u horen zeggen. Kom ik dadelijk op terug. Dit is heel goed lettertype voor mij. Hoe zien de scholen het vervolg? Dat is natuurlijk geëvalueerd. Ik ben afgelopen donderdag geweest bij die evaluatie, waar scholen bijzaten, waar ook een ondernemer bijzat en ook Jan-Dirk en Mariska van Maatschappelijk Betrokken Ondernemen bij waren. Die hebben eigenlijk een hele rij opgesomd van, wat is nou de droom? Of dit nou morgen geregeld is, daar gaat het eigenlijk niet zozeer om. Maar zij hebben gewoon gezegd van, het moet een concept zijn wat makkelijk voor iedereen ... U kunt het rijtje aflezen. Wat wil ik hier nog van zeggen? Wat we nog niet hebben gedaan, is dat er zowel met een ontbijt als een lunch een klap wordt gemaakt. Dat die gezonde variant, het hoeft niet supergezond, maar wel gezond, in ieder geval niet ongezond, belangrijk is. Ruimte voor lokale partners. Er is gesproken over Albert Heijn, over Nobel's, maar net zo goed een buurtsuper op de Noordendijk. Ik ben even de naam kwijt. Die is betrokken bij een van de scholen daar in de buurt. Is

natuurlijk prachtig dat lokale partners, lokale initiatieven worden gekoppeld. Er staan er meer klaar. Dat maakt het niet alleen lokaal, maar ook in die zin een eerlijk verhaal. Beetje competitief misschien. Is misschien wel een gezonde competitie en ook betaalbaar. Even kijken, vrijwilligers, mooi. Die kan je eventueel begeleiden en trainen. Goed, is niet de hoofdmoot. Maar dit komt uit die evaluatie. Inzet op gedragsverandering. De inzet is wel dat dit langdurig voort kan gaan. Hoe verder is dat dan? Als je hem platslaat ... We hebben nu eigenlijk ingezet op korte, directe hulp. Daar is van geleerd. Ook dingen die we niet meer moeten doen. Het heeft kinderarmoede voor een deel kunnen bestrijden en ook de gezondheid voor een deel kunnen bevorderen. We zien dat het Rijk ook wel problemen ziet voor een langere termijn, maar goed, nog niet een oplossing biedt voor iets structureels. Dat hopen we wel. Dat is duidelijk. Drie bullets waarin dan die focus zit, waarin aandachtspunten rondom geld zit en ook die bewustwording van ouders en de omgeving meegenomen moet worden, zoals u ook al heeft gezegd. We weten natuurlijk dat we in Dordt-West en een nationaal programma hebben, wat misschien ook nog wel kansen geeft. Maar er zijn meer kansen dan alleen die honderd miljoen die door het Rijk wordt beloofd. Dan eindig ik met een soort metafoor. U herkent hem wel als boterham van, waar staat die boterham eigenlijk voor? Dat is dat sociale aspect van met elkaar ontbijten. Er zijn gezinnen waar het misschien wel thuis te organiseren is, maar waar om welke reden dan ook dat sociale aspect, dat samen ontbijten of eventueel lunchen niet geregeld kan worden. Er zijn andere zaken te regelen in dat gezin.

Dat kun je met een schoolmaaltijd wel op school faciliteren. Betrokkenheid van ouders, van ondernemers, van vrijwilligers, dat is echt een meerwaarde. Als je nagaat dat vrijwilligers op deze manier zich kunnen verbinden aan een initiatief op school en misschien daardoor wel blijven hangen op school en ook nog eens een leesboek pakken om voor te lezen. Bijna. Armoede met een sterretje. Het is niet alleen de bestrijding, want je moet nog meer doen. Dat sterretje staat voor financiën, of voor educatie. Educatie op financiën bijvoorbeeld. Dat is ook een kans die scholen zien. Je kan het scholen niet kwalijk nemen dat ze ook naar een educatief doel zoeken. Datzelfde geldt voor gezondheid. Niet alleen maar de gezonde maaltijd faciliteren, maar ook het aanbod van educatie daarin faciliteren. Dat hebben we hier even in een boterham met vier vlakken willen verwoorden. Dit is het verhaal wat wij in ieder geval wilden vertellen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zag al wat prangende vragen. Dan beginnen we bij de VSP en daarna Op Ons Eiland. Gaat uw gang.

Mevrouw Striebeck: Dank u wel, voorzitter. Waar ik aan dacht, is misschien dat bijvoorbeeld dit onderdeel een onderdeel van een les zou kunnen zijn, waarin kinderen zelf hun brood klaar kunnen maken en dat dat gelijk een les is over gezond eten. Dat het op de scholen zelf klaargemaakt wordt, dat ontbijt en niet door een commerciële partij.

De heer Bomius: Maar dat kan hoor, want de commerciële partijen leveren aan. Bijvoorbeeld de Albert Heijn levert. Dat is zeker een van de bedoelingen van de school. De ene school staat er al verder in en toegankelijker in dan de andere. Dat speelt hier wel bij. De ene school laat smeren en de volgende school laten kinderen veel meer participeren.

Mevrouw Striebeck: Even nog een vraag voorzitter.

De voorzitter: Een snelle.

Mevrouw Striebeck: Lilly's Lunchbox, brengt die dan de ontbijten kant-en-klaar naar de scholen of als brood en beleg en fruit?

De heer Bomius: De proef met Lilly's Lunchbox is in principe gesloten, omdat het niet helemaal aansloot bij de wens van de scholen en ook de gedachte. Dat kan ook. Ik weet niet wat het perspectief voor Lilly's Lunchbox is, maar tegen haar is gezegd, je kan meedoen, maar passend binnen het format, wat dan Happy Happie heet. Ook ik heb het niet verzonnen.

De voorzitter: Mijnheer De Boer van Op Ons Eiland, gaat uw gang.

De heer De Boer: Dank u wel, voorzitter. Twee korte vragen. Eén is, ik zou, of wij zouden graag willen zien dat alle lokale ondernemers hierin betrokken worden, want zeker als het duurzaam wordt voor de toekomst, dan pikt iedereen een graantje mee. Twee is, ik probeer het een beetje ... We zitten hier vooral vanuit een controlerende rol.

Ik snap dat dat nu al niet kan, maar ik zou best straks graag willen zien, we hebben een percentage, we hebben een aantal ontbijten en een aantal lunches nodig, wat zijn dan ongeveer de kostprijzen? Dat we een beetje weten van, wat gaat dat ons kosten uiteindelijk straks?

De heer Bomius: Het is iets goedkoper zelfs dan 2 euro. Het lijkt voor ontbijt en lunch ongeveer op 1,80 uit te komen, maar dat lijkt, want er zijn best wel scholen die zijn gaan hamsteren. Dan is het toch een beetje lastig uit te rekenen. Maar het lijkt op 1,80. Dat is best wel oké voor ontbijt en lunch. Als het gaat om die lokale verhalen, als het één partij zou zijn, zitten scholen met een aanbestedingsplicht, met eventuele perverse gevolgen. Wij hebben ook wel geconstateerd, die lokale verbinding is eigenlijk heel erg wenselijk. Albert Heijn is natuurlijk een groot concept in Nederland, maar wordt wel door een maatschappelijk betrokken ondernemer hier in Dordrecht gerund, heb ik begrepen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we ...

De heer De Boer: Nog even heel kort.

De voorzitter: Er staan eigenlijk nog heel veel mensen. Ik wil u eigenlijk onderbreken.

De heer De Boer: Heel kort.

De voorzitter: Nee, want het is 21 uur 20, 21 zelfs. Ik wil naar de PvdA.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Ik vroeg me af, de wethouder had op KRO-NCRV aangegeven het Zweedse model ook te willen volgen, waarin gemeenten centraal een functie innemen. In Zweden heb je deze centrale keukens, waar dan lunches verzorgd worden. Wordt daar ook al over nagedacht of is dat ...

De heer Bomius: Op zich, klopt. Wij zouden het als gemeente prima kunnen organiseren. Dat is wel een gesprek waard, in ieder geval. Scholen, in ieder geval de Dordtse scholen, Nestas Scholengroep heeft ook gezegd, prima als we de tussenpartij van het Jeugdeducatiefonds eruit halen en het liefst naar de gemeente, kan ook naar de scholen. Twee, grote keukens zijn er in Dordrecht. Als dat nodig is, dan zijn er ook partijen die daarin kunnen meedenken. Zover zijn we nog niet dat we al de keukens langs zijn gegaan. Maar goed, het is echt nog een heel klein conceptje, omdat het echt nog heel weinig toegezegd is.

De voorzitter: Dan gaan we naar GroenLinks, gaat uw gang.

De heer Burakçin: Dank u wel. Ik weet niet of dit eigenlijk specifiek bedoeld is, mijn vraag, aan de wethouder, maar goed, die is die nu niet. Ik ga hem toch stellen. Mijn vraag gaat over, er staat een bullet hier, hoe verder? Dat kan voorlopig via het Nationaal Programma Leefbaarheid. De eerste vraag is ... Dit gaat over Dordt-West. Er zijn heel veel scholen die niet in Dordt-West zitten. Kan dat dan bijvoorbeeld toch gefinancierd worden via dat programma? Dat is de eerste vraag.

De tweede vraag is, hoe verder hiermee? Want dit vraagt ... Er is een heel groot gedeelte armoedevraagstuk, maar ik hoor hier ook allerlei vragen over onderwijs. We hebben een onderwijsvisie, we hebben een armoedebeleid. Vraagt dit ook bijvoorbeeld om een nieuwe visie die we moeten opstellen, hoe we bijvoorbeeld in het vervolg hiermee om willen gaan? Is dat nu zo van, moeten we zelf ...

De voorzitter: Ik ga u heel even onderbreken. Voor die laatste vraag, we hebben het hier echt over de raadsvoorstel, waar honderdduizend euro voor wordt gevraagd. Is deze vraag ook eigenlijk parkeren en dat we alleen eventjes de eerste vraag beantwoorden die u heeft gesteld. Dan gaan we daarna snel door naar de laatste drie vragen, want we hebben echt nog maar zeven minuutjes, waar we ook nog even tot een conclusie moeten komen.

De heer Burakçin: Misschien even richting geven op mijn vraag. De vraag is meer, is dat inpasbaar binnen bijvoorbeeld de onderwijsvisie, en armoedebeleid of moeten we daar een apart beleid voor maken? Misschien kunnen ze daar antwoord op geven. Weet jij veel.

De voorzitter: Die laatste schrappen we gewoon eventjes. Die eerste kan beantwoord worden.

De heer Bomius: Misschien dat die laatste vraag wel schriftelijk beantwoord kan worden op den duur, maar dat is nu te ingewikkeld. Bedankt, voorzitter. De eerste vraag eigenlijk ook. Is misschien ook niet helemaal technisch. Ik zou het eigenlijk niet weten op welke manier, hoe concreet dat al is. Kijk ik even naar mijn collega.

De heer Meinster: Ik denk dat de kans klein is dat we dat voor Dordrecht breed via Dordt-West kunnen gaan faciliteren en betalen. Maar ik kan me wel voorstellen dat daar bijvoorbeeld bepaalde aanpakken worden geprobeerd die met die middelen worden betaald, dat is volgens mij met meerdere onderwerpen in de aanpak Dordt-West het

geval, die je vervolgens uitrolt in heel de gemeente. Maar dat is toch wel echt langere termijn.

De voorzitter: Dan de heer Portier. Dan mag de heer De Heer en dan mag de VVD hem afronden.

De heer Portier: Voorzitter, dank u wel. Even een vraag over die slide twee terug, die heel goed leesbare. Daar wordt zowel gesproken over ontbijt als lunch. Ik was even benieuwd of dat de collega die daar aanwezig was ook misschien daar iets over heeft gehoord. Is er een bepaalde voorkeur uitgesproken vanuit de scholen zelf, omdat het ook heel erg gaat over uitvoerbaarheid. Leerkrachten lopen al op hun tandvlees. Er wordt gesproken over vrijwilligers, die zijn ook moeilijker dan ooit om te vinden en om te binden. Is er iets over gezegd vanuit de scholen, over ...

De heer Bomius: Dit komt uit de scholen. De scholen zeggen, doe nou ontbijt. Wij gooien om acht uur de deur open en dan kunnen de kinderen gelijk hun eigen lunch maken.

De voorzitter: Helder.

De heer Bomius: Vullen de trommeltjes.

De voorzitter: Gaat uw gang, de heer Van Ballegooijen.

De heer Van Ballegooijen: Dank u wel, voorzitter. Over dezelfde slide. Er staat in de onderste bullet het woord gedragsverandering. De eerste vraag die dan opkomt, welke gedragsverandering wordt dan beoogd? Is dat dagelijks ontbijten voor kinderen, dagelijks gezond ontbijten, dagelijks gezond thuis ontbijten? Wat is de doelstelling daarin?

De heer Bomius: De gedragsverandering zit hem op ontbijten. Het is normaal om te ontbijten. Het is normaal om te lunchen. Bij voorkeur wordt er geleerd wat dan een gezond ontbijt is, gezond voedszaam ontbijt en een gezonde lunch of een gezond voedzame lunch. Dat is de gedragsverandering.

De heer Van Ballegooijen: Als ik nog een vraag mag stellen over de slide hiervoor.

De voorzitter: Liever niet.

De heer Van Ballegooijen: Graag wel, als dat zou mogen, voorzitter.

De voorzitter: Allerlaatste. Daarna kunnen we hem afronden.

De heer Van Ballegooijen: Daar wordt namelijk gesproken over samen ontbijten vertegenwoordigd ook een sociale waarde. Dat geldt natuurlijk net zo goed thuis in het gezin. Ik vroeg me af of er uit de ... Want dit gaat over de proeven. Of uit de proeven ook gebleken is dat er kinderen zijn en of dat een significant deel is, die normaal of eerder thuis wel ontbeet, maar nu van deze initiatieven gebruik maakt? Waar we eigenlijk misschien wel een negatieve, of een negatieve, maar waar wij dat uit de gezinssituatie naar de schoolsituatie trekken?

De heer Bomius: Dat is niet significant bewezen. Dat heb ik wel gehoord, dat de kinderen thuis alleen hebben gegeten en nu op school in een groep eten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nu de commissie vragen of wij genoeg informatie hebben opgehaald om tot een politiek standpunt te komen waarin wordt gevraagd of wij akkoord kunnen gaan met die honderdduizend euro die hier voor wordt besteed. Zo ja, wat willen wij? Willen wij nog een oordeelsvormende sessie of zeggen wij van, dit kan door als hamerstuk? Ik zie heel veel mensen die zeggen een hamerstuk en ik zie een vinger van de heer Portier, die gaat een hele goede opmerking maken nu, althans daar ga ik vanuit.

De heer Portier: Ik vind dat er wel aandacht moet komen, ook voor de achterliggende oorzaken. Maar voor de rest kan dit gewoon als hamerstuk door. Prima voorstel.

De voorzitter: De heer De Heer, als laatste.

De heer De Heer: Hamerstuk, eens. Wel met de vraag of het college ons goed op de hoogte wil houden, ook over de duurzame inzet ook vanuit het Rijk hiervoor.

De voorzitter: Dit college kennende, roepen ze dan altijd uiteraard heel hard ja. Of dat al ... Daar mag niks over zeggen. Dan wil ik het hierbij laten. Dan wil ik de ambtelijke ondersteuning ontzettend bedanken. Ik zie dat GroenLinks echt heel graag nog een afsluiter wil doen.

De heer Burakçin: Ook hamerstuk uiteraard. Alleen ik zou wel graag die vragen die ik gesteld heb nog beantwoord willen krijgen van de wethouder.

De voorzitter: Dat is goed. Dan wil ik jullie een hele fijne avond toewensen mensen. Geniet ervan.

4. Raadsinformatiebrief over Actuele stand van zaken ontwikkelingen doelgroepenvervoer Dordrecht - Raadsinformatiebrief

Voorzitter: Mevr. Van Vugt-Roose
Commissiegriffier: Mevr. Van Poppel
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Van Ballegooijen (VVD)
Dhr. De Boer (Op Ons Eiland)
Mevr. Boom-Vos (VVD)
Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Dhr. Burakçin (GroenLinks)
Mevr. Doeze Jager (CDA)
Dhr. Den Dulk (PVV)
Dhr. De Heer (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Jager (Beter voor Dordt)
Dhr. Kolkiliç (DENK)
Dhr. Portier (SP)

Mevr. Schnabel (PvdA)
Mevr. Stolk (VSP)
Mevr. Striebeck (VSP)
Mevr. Vol-van der Holst (Partij voor de Dieren)
Dhr. De Vries (VSP)

Portefeuillehouders: wethouder C.C. van Benschop, wethouder P.J. Heijkoop

Ambtelijke ondersteuning: mevr. Van Vuuren, mevr. Demir

De voorzitter: Goedenavond allemaal. Volgens mij kunnen we beginnen met deze commissievergadering over Wmo-vervoer en leerlingenvervoer. Ook de wethouders zijn van harte welkom en alle raads- en commissieleden. Ik wil voor het verslag vragen of iedereen zich even kort wil voorstellen. Misschien kunnen we hier beginnen.

De heer Van Benschop: Chris van Benschop, wethouder Wmo.

Mevrouw Van Vuren: Kirsten van Vuuren, ambtelijke ondersteuning.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

De heer De Heer: Robert de Heer van de ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Boom-Vos: Karin Boom, Dordtse VVD.

De heer Van Ballegooijen: Luca van Ballegooijen, Dordtse VVD.

Mevrouw Doeze Jager: Sandra Doeze Jager, CDA

Mevrouw Jager: Ineke Jager, Beter voor Dordt.

Mevrouw Vol-van der Holst: Danielle Vol, Partij voor de Dieren.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks Dordrecht.

De heer Burakçin: Necdet Burakçin, GroenLinks Dordrecht.

Mevrouw Striebeck: Bernadette Striebeck, VSP.

De heer Kolkiliç: Masum Kolkiliç, DENK.

De heer Portier: Ronald Portier, SP.

De heer Den Dulk: Antony den Dulk, Partij voor de Vrijheid Dordrecht.

De heer De Boer: Robbert de Boer, Op Ons Eiland.

De heer Heijkoop: Peter Heijkoop, wethouder.

Mevrouw Demir: Saniye Demir, ambtelijke ondersteuning.

Mevrouw Van Poppel: Denise van Poppel, commissiegriffier.

De voorzitter: Ik ben Franciske Van Vugt, vanavond uw voorzitter van deze commissie. Ik wil ook iedereen op de tribune hier welkom heten. Daar zitten ook bekenden die er in eerdere vergaderingen ook waren, zoals van Stroomlijn zijn er mensen aanwezig. Ook de eerdere sprekers van Wmo heb ik al zien zitten. We heten u welkom. Waarom zitten we hier? Er is op 17 januari een rondetafelgesprek geweest. Dat ging over het beleid en over hoe het op dit moment allemaal gaat met het leerling jeugdhulp en Wmo-vervoer. Dat soms dingen nog niet optimaal gaan en dat we zoeken naar mogelijkheden om daar misschien iets in te veranderen. Er zijn daartoe een aantal stellingen opgesteld. Dat is beslist niet het beleid, zoals dat nu wordt geformuleerd door het college, maar het zijn gewoon stellingen om over na te denken, zodat er een afweging gemaakt kan worden. Dan gaat het over vraagstukken als tekort aan chauffeurs, slechte communicatie, kwaliteitsborging, bereikbaarheid van en in de stad. Dan vanuit het perspectief van gebruikers, vervoerders, Stroomlijn en de Adviesraad Wmo. We hebben ook diverse stukken kunnen vinden. Er zijn ook al wat reacties op de stellingen gegeven, ook vanuit Wmo Adviesraad en ook vanuit Taxi STAM, hebben ze kunnen lezen. Ze zijn ook kort toegelicht door de ambtenaren. De stellingen zijn voorbereid. Die gaan we vanavond met elkaar bespreken. Die krijgen elke keer enkele zinnen toelichting van de ambtelijke ondersteuning. Vervolgens stemmen we gewoon, bij je in hoofdlijn voor of in hoofdlijn tegen? Dan geef ik een paar mensen de beurt om daarop te reageren, waarom je dan voor of tegen zou zijn en welke kanttekeningen je daarbij wilt maken, u daarbij wilt maken. Volgens mij kunnen we de presentatie doorlopen, of moet ik ze gewoon voorlezen, dat kan ook? Hij wordt opgestart. Maar dan gaan we alvast naar de eerste stelling toe. Die is als volgt. Er wordt eigenlijk eerst een vraag gesteld. Ik doe hem in stellende zin. Als een rit mogelijk is met de Wijkhopper dan kunt u geen gebruik maken van de Drechthopper. Het is hier belangrijk om het verschil te weten tussen Wijkhopper en Drechthopper. Dit zijn vragen die het Wmo-vervoer betreffen. Ik denk dat hij naar een volgende moet. Als u hem eerst ... Mevrouw Van Vuuren ligt hem even kort toe.

Mevrouw Van Vuuren: Er zijn momenteel twee mogelijkheden in met name het vraagafhankelijk vervoer. Je kunt rijden met de Wijkhopper, dat zijn de kleine elektrische autootjes waar maximaal vier personen kunnen worden vervoerd en je hebt de Drechthopper, de welbekende grotere bussen. De Wijkhopper heeft eigenlijk een onderbenutting in Dordrecht. Kleine afstanden, tot een kilometer of zeven kunnen met Wijkhoppers gereden worden. U heeft in de vorige beeldvormende commissie chauffeurs ontmoet en ook gezien dat er ontwikkelplekken horen bij de Wijkhopper. Er zit potentieel op de Wijkhopper om meer ritten in Dordrecht rijden.

De voorzitter: Het is denk ik duidelijk genoeg, want hier is het vorige keer ook echt wel even over gegaan. Wie het ermee eens is dat de Wijkhopper meer gebruikt moet worden, in de gevallen dat dat kan, die steekt het groene bordje omhoog. Wie het daarmee oneens is, steekt het rode bordje ook nog met de nummer twee. Toch heel fijn dat we nog discussie hebben. Mevrouw Jager, ik geef u als eerste het woord.

Mevrouw Jager: Dat vind ik fijn. Altijd leuk om het woord te krijgen. Wat is mijn probleem met het feit dat als je met de Wijkhopper kunt, dat je dan van de Drechthopper geen gebruik kunt maken? Als een rit mogelijk is met de Wijkhopper, wil dat nog niet zeggen dat je hem kunt gebruiken. Dat hangt helemaal van je lichamelijke omstandigheden af.

Er zijn mensen die passen niet in zo'n autootje, er zijn mensen die kunnen er niet instappen, er zijn mensen die kunnen de benen niet trekken, terwijl ze dat wel moeten. Ik vind het een te eenzijdige klap die je er op geeft. Zo simpel. Daar waar mogelijk zou het inderdaad moeten kunnen, maar waar het voor de mensen niet mogelijk is, moet je het niet af willen dwingen.

De voorzitter: U bent het er niet mee eens op het moment dat het door fysieke beperkingen niet kan en daar waar mogelijk bent wel mee eens?

Mevrouw Jager: Precies, ja. Maar daar waar mogelijk fysiek voor de klanten.

De voorzitter: U wilt aan die stelling toevoegen, daar moet de fysieke beperkte bij in aanmerking genomen worden?

Mevrouw Jager: Ja.

De voorzitter: Wil iemand nog iets toevoegen aan het feit dat hij voor is? Nee. Dan gaan we naar de tweede stelling.

Mevrouw Van Vuuren: Dagbesteding gaat naar dichtstbijzijnde geschikte locatie. Het is momenteel zo dat ...

De voorzitter: Eerst krijgen we even kort uitleg over wat is dichtstbijzijnd, wat is dagbestedingsvervoer.

Mevrouw Van Vuuren: Dagbestedingsvervoer is het routegebonden vervoer. Mensen die op worden gehaald, dagelijks of een paar keer in de week, om naar een locatie te worden gebracht waar zij hun dag doorbrengen. Deze locatie is nu niet altijd de dichtstbijzijnde locatie. Het zijn locaties in de hele Drechtsteden, die passen bij de behoefte van deze mensen. Op het moment dat je zou kiezen voor dichtstbijzijnde locatie, kun je besparen in het aantal kilometers wat mensen moeten af leggen en daardoor wellicht meer ritten beschikbaar krijgen.

De voorzitter: Goed. Wie het hiermee eens is, groen. Wie het er niet mee eens is, rood. Dan ga ik eerst de beurt geven, er is wat veranderd, aan de heer De Heer. U bent het ermee eens.

De heer De Heer: Ik heb op basis van de informatie die ik nu krijg inderdaad dat ik vooral ben uitgegaan van het woord geschikt. Dat is denk ik nogal multi-interpretabel. Daar zou ik ook wel meer over willen leren. Maar als er inderdaad krapte is en er moeten keuzes worden gemaakt en een locatie is echt geschikt en we zijn het met elkaar daarover eens dat dat ook geschikt is en ook daarmee misschien, dan kleur ik het misschien in, gewenst, dan denk ik dat het inderdaad een afweging waard is.

De voorzitter: Is er iemand van de tegenstanders die hier op wil reageren? Mevrouw Striebeck.

Mevrouw Striebeck: Dank u, voorzitter. Daar wil ik zeker op reageren. Want er zijn mensen die misschien al jaren naar een bepaalde dagopvang gaan. Die zouden hierdoor dan naar de dichtstbijzijnde locatie moeten. Op zich lijkt me dat niet geslaagd.

De voorzitter: U zegt, als er al sprake is van gewenning, dan ontheem je zo iemand eigenlijk.

De heer De Heer: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Portier, u wilde ook hier nog op reageren op mijnheer De Heer.

De heer Portier: De vraag is natuurlijk, wie bepaalt überhaupt wat er geschikt is? Vaak zijn mensen toch ... Hebben speciale behoeften, speciale opvang die ze nodig hebben. Er zijn mensen die ze kennen op de locatie waar ze zitten. Ik vind het een hele gevaarlijke stelling. Als straks iemand op een of ander kantoortje uit gaat maken van, dit is wel geschikter voor jou, dan zie ik de bui al hangen.

De heer De Heer: Voorzitter, zou ik daarop mogen reageren?

De voorzitter: Mijnheer De Heer mag even reageren. Ik denk, laat ik sowieso eens een andere kleur in de lucht houden dan de rest, dat creëert een gesprek. Maar tegelijkertijd denk ik wel dat er ook een kern van waarheid in zit in de kleur die ik omhoog hield, omdat ... Er wordt hier ook genoemd van, laten we mensen niet zomaar uit de plek halen waar ze al jaren naartoe gaat. Daar ben ik het natuurlijk ook mee eens. Tegelijkertijd zijn er ook mensen die nu misschien voor de keuze staan en dat er een locatie gezocht moet worden. Misschien voor die doelgroep of die groep die er ook aankomt, dat je daar dan toch ook dit uitgangspunt in mee kan wegen. Dat gooi ik toch graag nog even in de strijd.

De voorzitter: Bedankt voor die aanvulling. Mijnheer Bootsman was eerst.

De heer Bootsman: Dank u wel, voorzitter. Wat ik nog even aan wilde geven is van, kijk, zo'n dagbestedingsindicatie wordt natuurlijk gegeven vanuit de sociale dienst en dat soort dingen. Het is gewoon belangrijk dat daar besloten wordt van, welke is nou geschikt, weet je wel, vanuit de indicatie? Als dat de dichtstbijzijnde is, dan is dat natuurlijk fijn, dat dat kan. Maar als jij een andere dagbestedingslocatie hebt hier in de regio bijvoorbeeld, maar die dan niet in Dordrecht zit, die geschikter is, dan moet dat gewoon mogelijk blijven, vind ik.

De voorzitter: Mijnheer De Boer.

De heer De Boer: Dank u wel, voorzitter. Misschien om even iets door te trekken deze stelling, want je kan ook eraan denken om dan iemand naar een geschikte locatie te brengen die van een andere aanbieder is. Ik weet niet, is daar al over nagedacht? Want meestal je hebt ergens zorg bij een aanbieder, dan ga je ook naar de dagbesteding van die aanbieder. Maar het kan ook zijn dat we hem juist meer gaan puzzelen.

De voorzitter: Dat is een mooie vraag die we nu nog even niet oppakken. We kunnen straks nog een reactie ook kort krijgen van de wethouder. Dan wordt hij even meegenomen. Mijnheer Den Dulk.

De heer Den Dulk: Ik heb ervaring hiermee. Soms is een plek geschikt, maar daar zitten wachtlijsten van zoveel jaren voor dat het kind of de persoon kan in die plek komen. Als je zegt dat je gaat alleen naar de dichtstbijzijnde geschikte plek vervoeren, dan ...

De voorzitter: U zegt, het is maar de vraag of dat kan, want de wachtlijsten zijn nu al enorm?

De heer Den Dulk: Ja.

De voorzitter: Ik denk dat we ... Mevrouw Striebeck zag ik net nog even.

Mevrouw Striebeck: Ik vroeg me af wie de vervoerder is of waarom een vervoerder dan zou kunnen beslissen welke dichtstbijzijnde geschikte locatie voor je is dan? Dat is de vraag.

De voorzitter: Dat doet er hier niet toe. Die vervoerder brengt alleen maar van A naar B.

Mevrouw Striebeck: Voorzitter, dat begrijp ik, maar als jouw locatie verder weg is, dat wil zeggen dat die vervoerder jou niet naar die locatie brengt. Dat begreep ik dan toch goed?

De voorzitter: Ja, maar dat besluit is niet aan die vervoerder. Dat besluit wordt genomen door een ambtenaar ergens. Klopt dat, mevrouw Van Vuuren?

Mevrouw Van Vuuren: Ja, dat besluit wordt zeker niet genomen door de vervoerder. Dat is dan een besluit wat in samenwerking met degene die verzorging krijgt, de mantelzorger wordt genomen, door de consulent en niet door, in dit geval, Stroomlijn. Het enige is dat er een ... Of er zit een besparingspotentieel, omdat er heel veel nieuwe instromende ritten zijn naar de dagbesteding, die op verre locaties zijn. Dat is wel een mogelijkheid om daarnaar te kijken.

Mevrouw Striebeck: Voorzitter, dan vraag ik me nog wel af, als die locatie verder weg is en dat is toch het beste voor de cliënt of de patiënt, hoe komt hij daar dan?

Mevrouw Van Vuuren: Die wordt gebracht door Stroomlijn. Nu wel. Dat is gewoon nu zo. Alleen op het moment dat je zou moeten besluiten ... Het is een manier om aan meer potentiële ritten te komen. Het is nu niet zo dat dit aan de orde is.

De voorzitter: Ik breek even in. Het gaat nu hier niet om beleid, maar het is om een mogelijke ingreep om te kunnen besparen. Door kortere ritten, kun je meer ritten maken. Ik sluit dit punt af. Ik denk dat ik het goed samenvat als ik zeg, bij nieuwe gevallen zijn we het hier zeker over eens, over nieuwe indicaties, dat je zoekt naar de dichtstbijzijnde geschikte locatie. Geschikt wil ook zeggen dat iemand zich er thuis voelt. Dat we bij bestaande indicaties toch ook het belangrijk vinden dat iemand zich gelukkig blijft voelen bij waar hij zit. Klopt dat? Ja. Dan gaan we door naar de volgende

stelling. Medische ritten worden niet meer gedoogd. Dan hebben we even uitleg nodig over wat er ook alweer bedoeld wordt met medische ritten.

Mevrouw Van Vuuren: Dank u wel. Onder medische ritten wordt verstaan de ritten die worden gereden naar ziekenhuis, fysiotherapeut, tandarts, mensen in het medisch domein. Het is zo dat dit van oudsher eigenlijk geen doelgroepenvervoer is of tenminste dat dat niet onder de scope van doelgroepenvervoer hoort, maar eigenlijk al wordt gedoogd. Maar zoals in de onderbouwing van de stelling is aangegeven dat het heel lastig is om te handhaven, omdat dan de overburen van het ziekenhuis, bijvoorbeeld de Intratuin, wel heel erg veel ritten krijgt. Je hebt een alternatief, want je hebt eigenlijk het zittend ziekenvervoer. In theorie is er een alternatief, namelijk het zittend ziekenvervoer. Alleen omdat dat niet zo vaak wordt ingezet, wordt het al heel lang gedoogd binnen Stroomlijn.

Mevrouw Jager: Voorzitter.

De voorzitter: Nee, even wachten. De medische ritten zijn in elk geval op papier mogelijk op een andere manier. Hoe dat dan in praktijk is, daar mag u straks wat van zeggen. Maar we gaan nu even over deze stelling. Medische ritten worden in principe niet meer gedoogd, is de stelling. Zijn we het daarmee eens of zijn we het daarmee oneens? Ik heb het gezien. Mijnheer De Boer, u mag aftrappen.

De heer De Boer: Dank u wel, voorzitter. Als je zegt, een medische rit is een doelgroep, dan hoort hij er wel bij. Dan is hij weer andersom. Maar in dit geval denk ik dat we ergens wel een scheidslijn moeten maken, want we hebben het over doelgroepenvervoer en vooral over dagbesteding en mensen die bijvoorbeeld naar scholen moeten, andere dingen. Deze zie ik er toch los van. Dit kan heel goed met een ander vervoersmiddel.

De voorzitter: U zegt, als het inderdaad gewoon met een ander vervoersmiddel kan, dan ben ik voor die stelling. De overgrote meerderheid was het oneens met de stelling. Ik zag daar nog een groen bordje. Ik weet even niet meer van wie. Mijnheer Noldus.

De heer Van Ballegooijen: Ik had een soort van allebei omhoog, als ik heel eerlijk ben, maar dat komt eigenlijk omdat ik ... Wat ook genoemd wordt, mensen gaan natuurlijk daar op een andere manier gebruik van maken. Het is slecht te controleren. Ik snap ook de noodzaak op het moment dat er inderdaad ... Er zijn volgens mij ook scenario's waarbij je niet kunt terugvallen op alternatief vervoer en waar je zelf vervoer zal moeten regelen, is ook niet altijd mogelijk. Ik snap heel goed waarom mensen gebruikmaken van dit vervoer om bij het ziekenhuis te komen. Het is heel makkelijk om te zeggen dat je bij iemand op bezoek gaat in het ziekenhuis, terwijl je zelf voor een afspraak gaat. Tegelijkertijd zie ik dan wel, want idealiter houden we ons aan de regels die we stellen, zie ik hier een discrepantie tussen de regels en de werkelijkheid. Dan zou ik de wethouder willen vragen bij deze of daar mogelijkheden zijn om dat recht te trekken, dat de regels en de werkelijkheid weer op elkaar aansluiten. Maar in wezen tegen, omdat het slecht te controleren is en dat het veel leed zal veroorzaken.

De voorzitter: Die vraag voor de wethouder nemen we ook mee, of het beter regelbaar is om dat te scheiden. Gaan nu naar mevrouw Jager.

Mevrouw Jager: Dank u wel. Ik ging gelijk de stijgbeugels in als ik hoor van, je hebt het medisch zittend vervoer. Ik heb uitgebreid contact gehad met een aantal van de zorgverzekeringen. Het is heel simpel, als je regelmatig ziekenvervoer nodig hebt, stel je moet dialyseren, je moet naar oncologie, je moet chemotherapie hebben, voor dat soort dingen kun je medisch zittend vervoer aanvragen. Dan is je instaptarief 113 euro. Moet je gewoon voor een onderzoek zelf naar een ziekenhuis, dan kan je dat niet. Als je dan niet met de Drechthopper kunt, maar je mag zelf niet rijden, want er zijn zat onderzoeken waarbij je dat niet mag, dan moet je de volle mep voor een taxi betalen. Als je dan van hier naar Rotterdam moet en terug met een taxi, dan weet je wel wat dat kost. Als je zegt van, er is medisch zitten vervoer, dat geldt voor een bepaalde groep, maar lang niet voor iedereen. Voor mensen die incidenteel naar het ziekenhuis moeten, geldt dat niet.

De voorzitter: Dat is een goede kanttekening. Medisch zittend vervoer heb je een speciale indicatie voor nodig. Voor die groep zou dit kunnen, zegt u, maar voor alles wat daarbuiten valt niet. Wil iemand nog ingaan op wat er hier verder aan voors en tegens is ingebracht? Mijnheer Bootsma.

De heer Bootsman: Nog even een hele kleine aanvulling. Het medisch zittend ziekenvervoer is natuurlijk ook niet geschikt voor de tandarts, de fysiotherapie, de huisarts, et cetera, et cetera, waar de Drechthopper nu ook regelmatig voor gebruikt wordt.

De voorzitter: Dat is een goede kanttekening. Stond ook in het stuk inderdaad dat dat gedoogd wordt. Mijnheer de Vries.

De heer De Vries: Voorzitter, waarom worden de ritten voor vervoer naar ziekenhuizen, artsen en andere specialisten als oneigenlijk gebruik gedefinieerd? Bij zelfredzaamheid is een goede gezondheid belangrijk. Dan gaan we mensen, vaak de ouderen en/of rolstoelgebruikers, verbieden om gebruik te maken van deze diensten, die de kosten van een taxi vaak niet kunnen opbrengen en dan maar weer een beroep moeten doen op de vaak al zwaarbelaste mantelzorger. Dit is toch niet in overeenstemming met de gestelde ambitie. Een verbod is trouwens niet te handhaven en te controleren. Waarom daar dan tijd en energie in steken?

De voorzitter: Ik vind het heel goed als straks de wethouder hier ook op reageert. Waarom zien we dit als oneigenlijk gebruik, terwijl het gewoon niet op een andere manier kan voor een bepaalde groep gebruikers. Financieel niet mogelijk en ook geen mantelzorg. Tot zover deze stelling. Gaan we naar de volgende stelling. Ik lees hem eerst even voor, zodra ik hem zie. Deze stond niet in alle stukken bij de voorbereiding, maar in sommigen wel. Frequente reizigers in het sociaal vervoer en reizigers in de spitsuren betalen een hoger tarief. We willen graag een definitie van, wat is frequent, wat is sociaal vervoer en wanneer hebben we het over spitsuren?

Mevrouw Van Vuuren: Dank u, voorzitter. Wij hebben in deze stelling frequent gedefinieerd als zijnde meer dan 1.500 reiskilometers per jaar, omdat 1.500 een gebruikelijk aantal reiskilometers is waar mensen over het algemeen goed mee uit de voeten kunnen op jaarbasis. Of wanneer je in 26 weken meer dan 6 keer per week gebruik maakt. Dat zijn eigenlijk 3 ritten per week, 3 retourtjes met de Drechthopper.

Even kijken hoor. De spitsuren zijn gedefinieerd ... Is eigenlijk, dat komt uit de noodmaatregelen die zijn genomen in november om het Wmo-vervoer behapbaar te houden, om te zorgen dat er een prikkel wordt ... Tenminste, dat is de stelling, dat er een prikkel wordt afgegeven om vooral gebruik te maken buiten de spitsuren, om te zorgen dat de last voor de bussen evenredig verdeeld wordt.

De voorzitter: Dank voor de uitleg. Mevrouw Schnabel heeft hem verduidelijkende vraag. Dat mag.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Wat ik me afvroeg, dan gaat het over sociaal vervoer, gaat het dan bijvoorbeeld over dagbesteding of over naar werk of wat wordt er precies onder verstaan?

Mevrouw Van Vuuren: Deze stelling is van toepassing op het sociaal vervoer en niet op het dagbestedingsvervoer, want dan zit je eigenlijk automatisch in de spits en ook vaak aan meer kilometers, omdat je vaker dan drie keer in de week in de bus zit.

De voorzitter: Is sociaal vervoer dan bijvoorbeeld een bezoekje bij een zus of een tante of ...

Mevrouw Van Vuuren: Ja, dat is inderdaad wanneer u op visite gaat bij uw vriendin, wanneer u naar de bridgeclub gaat, één keer in de week, of u heeft een medische afspraak. Vraagafhankelijk vervoer gaat deze stelling voor op.

De voorzitter: De heer Bootsman wil nog iets vragen?

De heer Bootsman: Nee hoor.

De voorzitter: Dan gaan we ... Een verduidelijkende vraag mag nog, mijnheer Portier.

De heer Portier: Ik heb een vraag. Hoe vaak komt dit voor?

Mevrouw Van Vuuren: Wat?

De heer Portier: Ik denk van ...

Mevrouw Van Vuuren: Sociaal ... Dat iemand om sociaal ...

De Portier: Dit sociaal vervoer met deze omvang, van meer dan duizend kilometer enzovoort, of zoveel ritten, om hoeveel mensen gaat dat? Gaan we niet een enorme bureaucratie opzetten voor iets wat misschien bijna niet voorkomt?

Mevrouw Van Vuuren: Zoals in de stukken onderbouwd gaat het over 50 personen in Dordrecht die meer dan 1.500 kilometer per jaar reizen. We hebben, even kijken hoor, 25 personen die meer dan 3 ritten per week maken gedurende een half jaar of langer. Dat is even qua context. Over de daluren, of de spitsuren, daluren is natuurlijk, dat gebeurt veel frequenter.

De voorzitter: Bedankt. Dan zie ik nog een verduidelijkende vraag.

Mevrouw Doeze Jager: Ik heb toch nog heel even een verduidelijkende vraag. Want u zegt, het zijn 50 en 25. Misschien dat ik mijn stukken niet goed gelezen heb, maar hoeveel gebruikers zijn er in het sociaal vervoer?

De voorzitter: Het totaal bedoel je? Ja.

Mevrouw Van Vuuren: Dat doe ik nu even uit mijn hoofd. Ik heb het stuk zelf geschreven, maar volgens mij zijn het 4.500 Dordtenaren die gebruik maken van het vragen van vervoer.

De voorzitter: Het gaat hier om hooguit een zestigste van de gebruikers. Marije, mevrouw Schnabel, sorry.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Een hele kleine, verduidelijkende vraag. Er staat hoger tarief, wat moet ik me daarbij voorstellen?

Mevrouw Van Vuuren: Dat zou een ingreep kunnen zijn op het opstaptarief, dat je dat verhoogt naar een X-aantal kilometers en het kilometertarief zelf. Eigenlijk is het de combinatie van beiden.

De voorzitter: Frequente reizigers zijn reizigers die 1.500 kilometer of meer reizen of 3 ritten per week. Sociaal vervoer gaat om, hoe moet ik zeggen, de gezelligheidsuitjes. Spitsuren weten we. Hoger tarief gaat om opstarttarief en het kilometertarief. Goed, wie is voor deze stelling. Wie is tegen deze stelling? Kijk, hier gaan we echt discussie krijgen. Mevrouw Stolk, u gaat meedoen. Helemaal prima. Wie heb ik nog niet een beurt gegeven? Mijnheer Kolkiliç.

De heer Kolkiliç: Voorzitter, dank. Sociaal vervoer, het kan hierbij ook gaan om mensen bijvoorbeeld die een aantal keren per week hun familieleden gaan bezoeken bij een verzorgingshuis of in het ziekenhuis. Als we kijken naar de verhouding, 4.500 hoorde ik net, 75 personen op jaarbasis, dat is gewoon weinig. Ik vind dat we daarvoor geen beleid moeten wijzigen.

De voorzitter: U wilt het graag houden zoals het nu is. Ik zag daar mijnheer Noldus. Mijnheer van Ballegooijen, excuses. Ik kan het bordje niet zien.

De heer Van Ballegooijen: Dank u wel, mevrouw Van Dam Timmers, mevrouw Vugt. Als het om de frequente gebruikers gaat, dan vinden wij ook dat dat wel in verhouding moet zijn met het aantal gebruikers. Overigens staat in de stukken dat het om anderhalf procent van de actieve gebruikers gaat. Maar zeker als het gaat om de spits- en daltarieven, lijkt ons dat een logische manier, net zoals eigenlijk in het regulier openbaar vervoer ook gebeurt met abonnementen en dergelijke, om te proberen om die spreiding te krijgen.

De voorzitter: Die spitstarieven vooral, of die tarieven daar kan iets mee, volgens u. Ik wil even weten, wie wil graag reageren op deze stelling? Mijnheer De Boer.

De heer De Boer: Even heel kort. Dank u wel, voorzitter. Maar die bridgeclub gaat geen rekening houden met andere tijden. Want dat werd net genoemd de bridgeclub. Maar

dat is natuurlijk een vereniging die bepaalde tijden heeft. Als dat altijd op een moment is dat dat in een duurder tarief valt, ik zou zeggen, dan sluit ik me aan bij mijnheer Portier. Het gaat om een handjevol mensen. Laten we daar niet een hele bureaucratie voor opzetten.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, dank. Dat was ook een beetje mijn conclusie die ik daaruit trek. Als je het op de keep neemt, moet je daar inderdaad het beleid voor aanpassen. We zitten nou eenmaal ... Nee, laat ik maar even niks zeggen nog, want dan ga ik hem politiek maken.

De voorzitter: U vindt het ook te veel gedoe voor te weinig mensen. Mijnheer De Heer.

De heer De Heer: Dank u wel, voorzitter. Kort, ik sluit me daar inderdaad bij aan. Ik zou eerst beter die groep willen begrijpen waar dat frequent gebruik dan voor wordt gebruikt. Misschien zijn er wel veel legitiemere redenen te bedenken dan dat wij nu opperen als bridgeclubs et cetera, al is dat ook nog steeds een heel mooi sociaal aspect in de week van iemand. Maar dit zou ik eerst beter willen begrijpen, voordat ik dat voor een kleine groep weg zou strepen.

De voorzitter: Zijn er nog meer raadsleden die hier, of commissieleden ... Mevrouw Jager, u mag nog. Daarnaast hoor ik het nog even van de ambtenaar.

Mevrouw Jager: Het gaat hier over spitsuren en daar meer voor betalen. Maar op het moment kun je buiten Dordrecht, als je in Dordrecht woont, eigenlijk helemaal geen rit boeken voor de spitsuren, want er wordt niet gereden. Je moet voor vier uur of na zes uur. Van vier tot zes is het spits. Dan kan je niet heen of terug. Ik begrijp de hele discussie niet, want je gaat een vlaggenschip optuigen voor niks.

De voorzitter: U zegt, het zit al zo vol dat het niet eens kan.

Mevrouw Jager: Nee, dat staat gewoon in de reglementen dat tussen vier en zes niet gereden wordt.

De voorzitter: Het staat gewoon niet.

Mevrouw Jager: Althans niet op verre afstanden. Als je in Rotterdam zit, kun je niet tussen vier en zes terug. Dan kan je pas na zessen weer terug.

De voorzitter: Er wordt niet bij verre afstanden gereden, maar wel in Dordt zelf?

Mevrouw Jager: Ja.

De voorzitter: Dan mag de ambtenaar nog even iets aanvullends zeggen.

Mevrouw Van Vuuren: Even reagerend op die laatste. Er mag binnen Drechtsteden worden gereden tijdens de spitsuren, maar niet buiten de Drechtsteden. Rotterdam klopt. Daar kunt u alleen in de daluren gebruikmaken. Het aantal sociaal vervoer in de spits is niet maar die 1,5 procent, dat gaat echt over de mensen die 1.500 kilometer of

meer reizen. Dat zijn eigenlijk wel ... Misschien is die verwarrend, bedenk ik nu. Hadden we in tweeën moeten knippen, dan was het makkelijker geweest.

De voorzitter: Dan denk ik dat we deze ... Want dit roept best veel discussie op, maar ik denk dat er genoeg is opgeschreven. Dat hoop ik althans. Dat wordt allemaal wel meegenomen. Dan gaan we naar de volgende stelling, want hierover bestaat echt wel ... Blijft gewoon nog even een verschil van mening bestaan en die gedachten gaan allemaal wel mee. We gaan naar de volgende. De volgende stellingen gaan over leerlingenvervoer en jeugdhulpvervoer. Dan mag er nog een volgende. De eerste stelling is, meer kinderen in het leerlingenvervoer moeten op de fiets of moeten met begeleid of onbegeleid openbaar vervoer. We worden nu verder terzijde gestaan door mevrouw Demir, die hier even een korte toelichting op geeft.

Mevrouw Demir: Er maken momenteel ongeveer 337 leerlingen gebruik van het leerlingenvervoer. 286 daarvan zitten in het aangepast vervoer. De inschatting is dat meer leerlingen uit die 286 gebruik zouden kunnen maken van fiets of begeleid ov, gezien de typen school en de leeftijd van de leerlingen.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Dat roept bij mij de vraag op, hoe kan dat dan dat ze nu wel in het leerlingenvervoer zitten? Want of is er dan een verkeerde indicatie afgegeven? Ik wil hem niet politiek maken, maar dat vraag ik me dan oprecht af. Hebben wij dan in de afgelopen jaren verkeerd geïndiceerd? Laat ik hem maar gewoon even platslaan. Daar laat ik hem even bij.

De voorzitter: Ik denk dat die vraag wel beantwoord kan worden. Is er heel ruim geïndiceerd?

Mevrouw Demir: Vaak komt het, omdat ouders zelf niet de mogelijkheid hebben om die leerlingen naar school te brengen, naar het speciaal onderwijs en ze ook in hun netwerk niemand kennen die die leerlingen kunnen brengen. Maken ze een beroep op de regeling.

De voorzitter: Dat kleurt deze stelling misschien ook wel. We gaan nu toch stemmen. Wie zegt, ik kan me hier wel in vinden, graag de groene bordjes. Wie kan zich er niet in vinden, dan de rode bordjes. Wie van u wil heel graag het woord om daar wat over te zeggen? Want we hebben ook hier weer een behoorlijke verdeling in groen en rood. Mijnheer Bootsman, u mag als eerst.

De heer Bootsman: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben hier tegen gestemd, omdat de stelling gewoon niet duidelijk genoeg was van, het moet wel mogelijk zijn voor leerlingen om met het ov of op de fiets te gaan. Je kan niet zo zwart-wit zeggen, er moeten meer leerlingen met het ov of met de fiets. Want misschien zitten de leerlingen die nu in de taxi zitten ... Die kunnen niet, want sommige leerlingen die naar het speciaal onderwijs gaan zijn echt op een leeftijd van tussen de 9 en 12 jaar nog niet

verkeersveilig. Daar moet natuurlijk wel ... Er moet maatwerk mogelijk blijven. Daarom waren wij tegen. Als het niet duidelijk was. Dank u wel.

De voorzitter: Dat toch even iets, want we hebben een stuk natuurlijk wel kunnen lezen dat er niet staat iedereen, maar alleen meer.

De heer Bootsman: Klopt helemaal, maar daarom is het nog wel belangrijk om er echt duidelijk op te zijn dat dat maatwerk wel moet blijven bestaan.

De voorzitter: Maatwerk moet blijven. Mijnheer Portier.

De heer Portier: We zijn er tegen, omdat ik altijd een beetje huiverig ben voor allerlei bezuinigingen hoe dat uit gaat te pakken. Ik vind natuurlijk wel van, als daadwerkelijk een leerling zelfstandig kan reizen, er moet wel steeds naar gekeken worden, maar op een hele verstandige manier en het zekere voor het onzekere nemen, zodat er geen onveilige situaties ontstaan.

De voorzitter: Niet zonder meer invoeren, maar wel kijken of het kan en dan of het veilig kan. Ik zag mevrouw Schnabel aan die kant.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben ook tegen gestemd. Zeker ook om kinderen vanaf 9 jaar, is gewoon heel onwenselijk om die alleen op straat te laten. We hebben een aantal weken slash ... Excuus. Dan weten jullie alvast wat we daarvan vonden. Maar wat betreft deze stelling, we hebben een anderhalve maand geleden een spreker gehad. Die heeft aangegeven dat zij een briefje ontvangen heeft, waarbij deze vraag werd gesteld. Ik neem aan dat als ouders denken, we kunnen het zelf of we kunnen ons kind zelf op de fiets laten gaan, dat die keuze wel gemaakt zou worden.

De voorzitter: Ik hoor enige scepsis of die keuze dan gemaakt wordt, maar dat moeten we wel stimuleren, begrijp ik hieruit.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ik wilde wel even ...

De voorzitter: Nee, u mag nog niet eerst. Mijnheer de Boer mag eerst.

De heer De Boer: Dank u wel, voorzitter. Wil ik toch even de advocaat van de duivel zijn. Want wie bepaalt dan of een ouder wel of niet kan rijden en ook eventueel of een netwerk ingeschakeld kan worden? Want die vind ik best wel een beetje vaag nog.

De voorzitter: Dat is denk ik ook een vraag aan de wethouder straks, aan wie is het om te beoordelen wat er wel en niet kan? Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Wat is ze toch lief vanavond. Kijk, het is een beetje zo van, waar leg je de verantwoordelijkheid? De mevrouw waar mevrouw Schnabel het over had, die was wel heel erg complex. Dat daar een brief naartoe is gegaan dat snap ik wel. Nee, dat snap ik niet. Maar goed, je moet wel als politiek een afweging gaan maken, zeker in een beeldvormende sessie. Wanneer leg je de verantwoordelijkheid bij een ouder neer en wanneer leg je de verantwoordelijkheid bij de gemeente neer? Dat vind ik wel een hele moeilijke beslissing, want in principe zijn de ouders verantwoordelijk voor het kind.

Volgens mij wordt er nu ook wel heel makkelijk soms gezegd van, maar laat de gemeente het maar regelen. Dan heb ik het echt niet over de gevallen die het echt niet kunnen, die echt leerlingenvervoer nodig hebben, omdat die kinderen dat ook ... Of die ouders dat echt niet kunnen. Maar als ouders het wel kunnen maar het niet doen, dat vind ik een ander verhaal nog.

De voorzitter: U wilt echt dat er aandacht komt voor de ouders die wel kunnen maar niet willen, dat die hier niet op een oneigenlijke manier gebruik van gaan maken. Mijnheer Van Ballegooijen.

De heer Van Ballegooijen: Dank u wel, mevrouw Van Vugt. Wat ik daar op aan wil vullen, want ik deel de mening van mevrouw Stolk, is dat het hier natuurlijk niet alleen, als ik de stukken ook lees niet, gaat om, wordt het kind gebracht door de ouders of door doelgroepenvervoer, maar specifiek ook over ov en fiets. Als ik dan ook de vorige sessie herinner, waarin bijvoorbeeld een video werd getoond van ov met een buddy, met een digitale buddy, dan denk ik dat daar ook mogelijkheden zijn. Uiteraard, wat mijnheer Portier ook zei, moet er gekeken worden per individu, wat logisch is. Maar als ik de stukken lees, zeker ook vanuit de wens om elk kind zelfstandig te krijgen richting de volwassenheid, lijkt het me logisch om hier wel de mogelijkheden in te verkennen.

De voorzitter: Ik concludeer dat er eigenlijk best wel ... Dat u misschien dichter bij elkaar zit dan het lijkt, want ik hoor nee, tenzij of ik hoor ja, mits. Dan gaan we naar de volgende stelling. Kinderen vanaf 9, jaar daar komt hij, mevrouw Schnabel, kunnen zelfstandig reizen. Even ter vergelijking, in het huidige beleid is dat vanaf 11 jaar gerekend. Wilt u daar nog korte toelichting op geven? J

Mevrouw Demir: Het verschil zit hem eigenlijk in het feit dat de VNG nu aangeeft dat dit vanaf 9 jaar al kan in plaats van 11.

De voorzitter: De Vereniging voor Nederlandse Gemeenten geeft aan dat dit vanaf 9 jaar zou kunnen. Ik zie heel veel tegen stemmers. Wat fijn dat u alvast meteen gaat stemmen. Mijnheer Portier, u mag eerst.

De heer Portier: Er wordt heel algemeen gesteld kinderen. Ik weet nog dat ik, toen ik voor de eerste dag naar de lagere school ging, door mijn ouders gebracht werd. Daarna was het gewoon zelf ernaartoe lopen en evenzo voor mijn broers en zussen. Als er niet een speciale reden is waarom kinderen gebracht zouden moeten worden, zie ik niet in waarom ze niet zelf naar school zouden kunnen.

De voorzitter: Maar we hebt hier wel over leerlingenvervoer. Er is al een reden.

De heer Portier: Daarom dat zeg ik van, als er niet een speciale reden is dan, et cetera.

De voorzitter: Mevrouw Boom.

Mevrouw Boom-Vos: Ik stem daar eigenlijk tegen, want ik moet eerlijk zeggen, ik ben een praktijkexpert. Mijn zoon heeft ook twee jaar leerlingenvervoer gehad. Eens met net wat je zei, probeer het zoveel mogelijk, want wij hebben hem niet alle dagen. Als je als ouder thuis was, kan je best wel je kind ophalen. Maar zoals je al zei, het is speciaal

onderwijs. Dat zijn kinderen met een beperking en dat zijn bepaalde locaties in Dordrecht die niet goed met het openbaar vervoer beschikbaar zijn en vaak wel meer dan vier of zes of zeven kilometer verder weg. Dat maakt een kind dat al een beperking heeft, om daar alleen naartoe te fietsen, kan je eigenlijk niet moeten willen.

De voorzitter: Gaat het alleen om kinderen met beperking of ook om andere groepen?

Mevrouw Demir: Het gaat om kinderen soms inderdaad met een lichamelijke beperking, maar soms kan het ook een vorm van een lichte autisme zijn, bijvoorbeeld.

Mevrouw Boom-Vos: Dat is ook een beperking in mijn ...

Mevrouw Demir: Maar ik bedoel, niet per se lichamelijk.

De voorzitter: Ik las in het stuk ook nog van geloofsovertuiging of zo. Zit dat ook bij het leerlingenvervoer?

Mevrouw Demir: Ja.

De voorzitter: Die mankeren niks. Die hebben geen reisbeperking. Zijn er mensen die nog willen reageren op deze stelling? Ik zie toch wel dat men heel voorzichtig wil zijn. Als het gaat om kwetsbare kinderen, dan willen we graag dat die begeleid naar school gaan. Gaan we naar een volgende stelling. Leerlingenvervoer pas mogelijk maken vanaf zes kilometer in plaats van vier. Korte toelichting weer.

Mevrouw Demir: Dit is ook inderdaad weer een verschil met het beleid van de VNG. Wij hebben hem nu op vier kilometer, want vanaf vier kilometer kan je al in aanmerking komen, maar de VNG geeft aan, wat ons betreft is dat vanaf zes kilometer.

De voorzitter: De bordjes mogen omhoog. Rood, rood, groen, groen. Wat meer rood dan groen. Mijnheer Den Dulk, aan u het woord, als groen.

De heer Den Dulk: Ik denk als de reistijd kort genoeg is, zes kilometer is gewoon te handhaven waarschijnlijk.

De voorzitter: Zes kilometer is nog gewoon zelf te doen door kind of ouders, bedoelt u? Ja. Mijnheer Kolkiliç, u had ook een groen bordje.

De heer Kolkiliç: Voorzitter, ervan uitgaande dat de vervoerders al bij vier kilometer een zootje maken, denk ik dat die stap richting de zes wel realistisch is. Ik weet ook dat er bijvoorbeeld onderwijsinstellingen zijn of kinderen zijn die naar een religieuze school gaan en dergelijke. Ook daarmee rekening houdend zou ik het zelfs hoger willen, maar het moet ook wel realistisch blijven.

De voorzitter: U bedoelt denk ik net andersom. U bedoelt maximaal vier of maximaal zes of ...

De heer Kolkiliç: Het staat momenteel op vier kilometer. Kijk, ik weet ook dat er bijvoorbeeld kinderen in de Staart wonen die naar een islamitische school gaan in Crabbehof, is dat volgens mij. Dat is net iets als zes kilometer zelfs. Alleen ik vind wel dat het ook realistisch moet blijven, want ik heb ook heel veel contacten met leerlingenvervoerbedrijven. Het is gewoon niet haalbaar door personeelstekort. En hoe langer de ritten zijn, hoe meer problemen er ontstaan. Ik vind die stap van vier naar zes momenteel wel een realistische stap om ook te kijken of het haalbaar is.

De voorzitter: U wilt van vier naar zes, maar het is nu zes. Het is vanaf zes. Vanaf vier.

De heer Kolkiliç: Het is vier.

De voorzitter: Ik krijg verschillende getallen door. Maar ...

De heer Kolkiliç: Er staat in plaats van vier naar zes.

De voorzitter: Vanaf de afstand van vier kilometer wordt het nu vergoed. Dat wordt dan vanaf de afstand van zes kilometer. Precies. Maar dan bent u het eigenlijk met al de anderen bijna eens. Mijnheer De Boer, u had nog een argument.

De heer De Boer: Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat we hier niet moeten praten over een geloofsovertuiging of wat dan anders, maar het gaat om het ... Hetgeen waar het om gaat hier, volgens mij mag dat niks met kilometers te maken hebben. Want vier kilometer lopen is ook een heel end, of fietsen. Zeker als een kind redelijk in staat is om zichzelf te vervoeren, maar ik ben het hier absoluut niet mee eens.

De voorzitter: Mijnheer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, dank u wel. Ik had ook het bordje groen omhoog. Niet omdat ik inderdaad fan ben van het verhogen van dat aantal kilometers. Maar tegelijkertijd, als we wel keuzes te maken hebben, dan moeten we ook een beetje pragmatisch worden. Dan denk ik, afwegend de stellingen, te horen dat dit een stelling is die misschien net wat minder pijn doet dan andere keuzes. Om die reden denk ik, we kiezen ook niet voor twee kilometer, we hebben nu op vier, als we dat wat oprekken naar zes, dan zou ik daar liever voor kiezen dan kinderen opeens in plaats van 11, 9 alleen laten reizen. Het is echt een praktische overweging. Als er keuzes gemaakt moeten worden, dan liever deze dan anderen, denk ik.

De voorzitter: Dank u wel voor de bijdrage. Mevrouw Jager.

Mevrouw Jager: Een klein vraagje. Hebben we het hier over kinderen met een beperking of hebben we het hier over algemeen leerlingenvervoer, want dat is niet helder.

De voorzitter: We hebben het hier over algemeen leerlingenvervoer.

Mevrouw Jager: Niet over kinderen met een beperking?

De voorzitter: Nee.

Mevrouw Jager: Oké. Dank je wel.

De voorzitter: Of ook, beide groepen.

Mevrouw Demir: Het zijn leerlingen die naar het speciaal onderwijs gaan.

Mevrouw Jager: Dat doen ze dan niet voor niks natuurlijk.

De voorzitter: Er zijn verschillende groepen, maar ik hoor ook wel, er kan binnen die groepen gekeken worden wie er eventueel kan fietsen. Dat hoor ik daar. Ik hoor ook veel mensen die het echt graag houden bij vanaf vier kilometer. Wat ik het zo goed samen? Denk het wel. Ik hoor niet dat het naar twee moet of zo. Dat had ook nog gekund. We gaan naar een paar te maken afwegingen, waar we kort op kunnen reageren. Dit soort afwegingen moeten, denk ik, elke dag gemaakt worden. Als u vindt dat de rode mevrouw voorrang heeft op de groene mijnheer. Als u voor rood kiest, dan rode bordje. Als je voor groen kiest, dan het groene bordje. Mevrouw XX uit Stadspolders gaat op bezoek naar haar vriendin in Crabbehof. Dat is rood. Mijnheer XX die voor zijn controleafspraak naar het ziekenhuis moet. Wie van de twee zou ... Het zijn walgelijke stellingen, het zijn walgelijke afwegingen, mevrouw Stolk, ben ik met u eens, maar die afwegingen moeten wel gemaakt worden elke dag. Stel dat je geen ... Die mijnheer woont ook in Stadspolders. Goed, we gaan stemmen. Ik zie vooral de mensen die kiezen voor de mijnheer die naar het ziekenhuis moet. Dat is interessant, want dit viel onder de oneigenlijke gebruiksmogelijkheden. Dat is heel interessant. Mijnheer De Boer, u mag eerst wat zeggen.

De heer De Boer: Dank u, voorzitter. Ik ben het er echt mee eens hoor, niet omdat ik dan graag wat wil zeggen, bij deze. Maar ik vind inderdaad mijnheer X kan best op een andere manier naar het ziekenhuis. Mevrouw X uit Stadspolders kan misschien 86 jaar zijn en niet zelf in staat zijn om naar Crabbehof te kunnen, naar haar vriendin. Als ik hem zo interpreteer.

De voorzitter: Iemand nog die iets wil zeggen over ... Mijnheer Portier.

De heer Portier: Het enige wat ik wil zeggen is dat ik weiger een keuze hier te maken. Als mensen een indicatie hebben of vervoer nodig hebben, dan moet je gewoon zorgen voor voldoende capaciteit, linksom of rechtsom. Bied maar fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden.

De voorzitter: Maar dit is wel de werkelijkheid die elke dag speelt. Mijnheer Bootsman.

De heer Portier: Dat is een werkelijkheid veroorzaakt door bezuinigingen en privatisering.

De voorzitter: Mijnheer Bootsman.

De heer Bootsman: Dank u wel, voorzitter. Dit zijn natuurlijk vreselijk keuzes, maar dit zijn wel keuzes waar in de realiteit voor gestaan wordt. Daarom heb ik ook voor mijnheer X die naar het ziekenhuis ging gekozen, want ik ging ervan uit dat als mijnheer X met de Hopper naar het ziekenhuis gaat, wat feitelijk oneigenlijk gebruik is, zoals wij net al zeiden, dat hij geen andere manier heeft om in het ziekenhuis te komen, want

anders had hij dat wel gedaan. Dan is een ziekenhuisafpraak ... Als je dan toch moet kiezen, hoe pijnlijk ook, gaat dat ons inziens wel voor op een sociale activiteit.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan naar een volgende afweging. We moeten ietsje sneller. Stel je hebt honderd mensen vervoer. Je moet weer een keus maken. Iemand die naar de dagbesteding in Gorinchem moet, buiten Dordt, of een jeugdige die naar zijn dagbesteding in Barendrecht moet. U wilt niet kiezen, dan doen we dat niet. Dat geeft dan aan hoe moeilijk het is. Mevrouw Boom, korte opmerking.

Mevrouw Boom-Vos: Misschien, je kunt niet kiezen tussen twee mensen die dagbesteding ... Als je echt criteria wil zetten, dan zou je eigenlijk misschien moeten zeggen, dagbesteding gaat voor sociaal. Meer die kant op.

De voorzitter: U zegt eigenlijk, je zou een soort kader moeten maken dat je elke keer een afweging kunt maken wat het wordt. Mevrouw Stolk, u wilde ... Nu niet meer. We gaan naar de volgende stelling. Mevrouw XX uit Stadspolders gaat weer naar haar vriendin. Dat doet ze één keer per maand. Een andere mevrouw gaat één keer per week naar de bridgeclub. Eén keer per week of één keer per maand is hier het grootste verschil. Wie kiest u? Ik wil graag bordje zien, rood of groen. U moet kiezen. Dat moet de vervoerder ook.

De heer Kolkiliç: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Kolkiliç.

De heer Kolkiliç: Even een vraag. Want vervoerders zijn tegelijkertijd ook ondernemers. Wie bepaalt eigenlijk wie voorrang krijgt? Vervoerders zijn ondernemers. Het is hun taak om ervoor te zorgen dat iedereen goed vervoerd wordt. Ik snap nu, dit is geen buslijn of zo, dat de voorrangsregeling van toepassing kan zijn.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Kijk, ik denk dat dit inderdaad ook een onmogelijke keuze is, zeker ook omdat het over twee sociale activiteiten gaat. Ik neem aan dat degene die als eerste zich aanmeldt voorrang heeft. Niet omdat dat inhoudelijk beargumenteerde is, maar gewoon de eerste.

De voorzitter: Ik denk te zien dat die afweging klopt. Volgens mij is er nog ... We moeten eigenlijk ... We sluiten dit gedeelte af. De wethouder mag nog kort reageren op een paar vragen die zijn opgeworpen. Dan hebben we denk ik heel veel discussiestof gehad.

Mevrouw Van Benschop: Dank u wel, voorzitter. Ik denk wat er in de laatste paar stellingen gebeurde, dat dat laat zien hoe moeilijk de keuzes zijn die gemaakt moeten worden. Dat dat ook wel goed is om daar even mee geconfronteerd te worden dat het echt niet een kwestie van onwil is, maar echt gewoon geen mogelijkheid hebben om betere keuzes te maken. Dit gaat niet alleen over geld, dit gaat ook over capaciteit. We weten ook dat er een groei verwacht wordt, de komende jaren. Geldt zowel voor het

leerlingenvervoer, dacht ik, als voor het Wmo-vervoer. Dat heeft natuurlijk ook financiële consequenties, maar ook weer op die capaciteit. Ik denk dat hiermee in ieder geval nog meer duidelijk is geworden dan bij de beeldvormende sessie van de vorige keer dat er echt keuzes gemaakt moeten worden. Ik was ook wel blij om te zien in het begin dat er ergens toch ook keuzes gemaakt werden. Behalve als je het dan ineens over mensen hebt, dan wordt het weer moeilijk. Dan komt het argument van, als iemand ergens recht op heeft, dan moet je het maar gewoon geven. Er zijn een paar vragen gesteld. Vanuit Op Ons Eiland was er een vraag over iemand die vanuit de instelling naar dagbesteding gaat, dacht ik. Dat wordt over het algemeen gewoon geregeld vanuit de Wlz en niet door de Wmo. Dat speelt hier niet. Dan was er een vraag van de VSP, waarom zijn medische ritten oneigenlijk gebruik? Dat heeft eigenlijk een beetje te maken met de historie dat dat vanuit de Zorgverzekeringswet werd geregeld, vanuit de Wlz. Dat wordt steeds verder afgebouwd, waardoor de vraag bij de Wmo eigenlijk is opgekomen, maar dat niet oorspronkelijk de bedoeling was van het vervoer van de Drechthopper. Dat is de reden dat het oneigenlijk, oneigenlijk is wel een heel zwaar woord, maar het wordt in ieder geval gedoogd. Dat is het antwoord op die vraag die gesteld is. Er was volgens mij nog een vraag van de VVD, maar die heb ik niet helemaal scherp.

De voorzitter: Mijnheer Van Ballegooijen.

De heer Van Ballegooijen: Voorzitter, dat was een oproep om die discrepantie tussen de werkelijkheid en de regels, te kijken of die te dichtten valt op de een of andere manier, omdat het eigenlijk niet wenselijk is dat we met een gedoogconstructie zouden moeten werken.

Mevrouw Van Benschop: Helder. Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat het goed is om nog even te melden dat de stellingen die we hebben voorgelegd vooral gaan om een beetje te peilen van, waar zouden mogelijke keuzes gemaakt kunnen worden? Het is allemaal niet zo heel zwart-wit, maar met hele genuanceerde stellingen krijgen we natuurlijk geen uitspraken.

De voorzitter: Mijnheer Van Ballegooijen nog.

De heer Van Ballegooijen: Laatste opmerking, vooral over de laatste set aan stellingen. Voor mij persoonlijk in ieder geval was het niet zozeer dat ik de keuze die over mensen gaat, dat het dan ineens lastig wordt, maar voornamelijk omdat de keuze nu gemaakt lijkt te worden nadat de kaders gesteld zijn. Ik heb ze wel geïnterpreteerd als zijnde, dit is een indicatie voor hoe de kaders aan de voorkant gesteld moeten worden, op basis waarvan iemand recht gaat hebben op vervoer. Niet op, we stellen kaders en mensen hebben recht en vervolgens maken we een keuze op het moment dat er belletjes binnenkomen.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, nog kort daarop reagerend. Dat is helder. Eigenlijk zijn in deze stellingen de mogelijke keuzes van de eerdere stellingen verwerkt. Dan gaat het hier over frequente reizigers of niet frequente reizigers, in de stelling die hier nu op het bord staat. Maar goed, in ieder geval, het is lastig. Ik snap het.

De heer Van Ballegooijen: Dan zou ik tot slot willen bedanken voor de goede sessie. Ik vond het een hele fijne opzet en ik vond ook de memo, wil ik ook even zeggen, heel prettig qua opzet en qua informatie. Wat dat betreft complimenten voor de opstellers.

De voorzitter: U neemt me al aardig wat woorden uit de mond zo. Mevrouw Schnabel had ook nog iets op te merken en dan daarna rond ik af.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Wat ik me afvroeg, die stellingen zijn inderdaad dan gebruikt om te prikkelen. Wat wordt er dan feitelijk met de opbrengst gedaan die nu ter tafel is gekomen?

Mevrouw Van Benschop: Dank u wel, voorzitter. We gaan nu het proces in van de herijking Wmo. Daar valt ook het collectief vervoer of het doelgroepenvervoer onder, voor wat betreft de Wmo. Daar zullen we, in de herijking, dit soort keuzemogelijkheden moeten gaan maken of moeten gaan verkennen en uiteindelijk keuzes moeten maken. Die opbrengst van dit gesprek wordt daarin meegenomen.

De heer Heijkoop: Voorzitter, daarop aanvullend, het leerlingenvervoer willen we daar een beetje parallel aan laten verlopen, omdat het zijn de busjes die reizen. Daar zitten oudere mensen in of jongere mensen. Wij gaan ook een aantal echt wel voorstellen aan uw voorleggen, die ook ingrijpen. Maar als je geen keuzes maakt als raad, dan maak je ook keuzes. Dan zeg je namelijk van, we zien wel wie het eerst komt, wie het eerst maalt. Iemand zei dat al. Je wil misschien juist wel aan de voorkant zeggen van, wij willen toch in ieder geval het goede vervoer borgen voor die groepen. Dan zijn we bereid om vanuit die schaarse capaciteit, want het is echt een capaciteitsvraag, dat is primair de reden waarom we dit gesprek voeren, niet de financiële vraag, maar we willen gewoon dat die beperkte busjes, die beperkte chauffeurs, de rondes rijden waarvan u als raad zegt van, die willen we ieder geval geborgd zien. Natuurlijk zoveel mogelijk. Natuurlijk wil je iedereen het liefst helpen, maar het kan helaas gewoon niet. We moeten keuzes maken. Dat nog even ter aanvulling. Dat zullen we zorgvuldig uitwerken aan de hand van deze sessie.

Collega Van Benschop is daarbij in de lead vanuit het Wmo-vervoer en ik zal daarbij aansluiten ook vanuit het leerlingenvervoer, net als collega Van der Linden op het jeugdhulpvervoer.

De voorzitter: Ik wil beide aanwezige wethouders ook bedanken voor hun laatste inbreng. We wachten als raad de verdere voorstellen af. Die worden ons ook weer voorgelegd. Ik wil ook nogmaals bedanken mevrouw Schrijver, die hier als eerste heeft ingesproken als bezorgde ouder, toen het allemaal niet zo lekker liep met dat vervoer en misschien in sommige gevallen nog steeds niet lekker loopt. Bedankt allemaal en wel thuis.